

Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen palveluverkkosuunnittelu

Palveluverkon nykytilan kuvaus

Porvoon kaupunki

LUONNOSVERSIO 17.5.2024

1	PALVELUVERKKOSUUNNITTELUN PERIAATTEET	3
2	TAUSTA JA TAVOITTEET	6
2.1	PALVELUVERKKOSELVITYKSEN TAUSTA	6
2.2	PALVELUVERKKOSELVITYKSEN TAVOITTEET	6
2.3	KAAVOITUKSEN TAVOITTEET PALVELUVERKKOSUUNNITTELUN NÄKÖKULMASTA	7
2.4	JOUKKOLIIKENTEEN TAVOITTEET PALVELUVERKKOSUUNNITTELUN NÄKÖKULMASTA	8
2.5	PALVELUVERKKOSELVITYKSEN JA -SUUNNITTELUN PROSESSIKUVAUS	8
2.5.1	<i>Lapsivaikutusten arviointi</i>	9
3	VÄESTÖNKEHITYS	11
3.1	VARHAISKASVATUS	12
3.2	PERUSOPETUS	13
	PALVELUVERKKOSELVITYS	14
4	NYKYTILANTEEN KUVAUS, KOULUT	14
4.1	NYKYISEN PALVELUVERKON KUVAUS	14
4.1.1	<i>Perusopetuksen lähtökohdat palveluverkkosuunnitteluun</i>	14
4.1.2	<i>Suomenkieliset koulut</i>	16
4.1.3	<i>Ruotsinkieliset koulut</i>	19
4.2	KIINTEISTÖJEN TEKNINEN NYKYTILA	21
4.3	PALVELUVERKOSTA TEHDYT PÄÄTÖKSET	24
4.4	KIINTEISTÖJEN TALOUDELLINEN NYKYTILA	24
4.5	JOHTOPÄÄTÖKSET NYKYTILASTA	29
5	NYKYTILANTEEN KUVAUS, PÄIVÄKODIT	30
5.1	KAUPUNGIN TAVOITTEET	30
5.2	NYKYISEN PALVELUVERKON KUVAUS	31
5.3	KIINTEISTÖJEN TEKNINEN NYKYTILA	38
5.4	PALVELUVERKOSTA TEHDYT PÄÄTÖKSET	41
5.5	KIINTEISTÖJEN TALOUDELLINEN NYKYTILA	42
5.6	JOHTOPÄÄTÖKSET NYKYTILASTA	46
6	SELVITYKSEN SEURAAVAT VAIHEET	47
	LIITTEET	48

1 PALVELUVERKKOSUUNNITTELUN PERIAATTEET

Palveluverkkosuunnittelu perustuu monitahoarviointiin, jota tehdään yhteistyönä kasvun ja oppimisen toimialan, toimitilapalveluiden ja maankäytön suunnittelun, kehitysyksikön ja rahoitusjohdon kesken. Palveluverkkohanketta ohjaa kaupunginhallitus. Muut selvityksessä mukana olleet toimialat ovat kaupunkikehityslautakunta, sivistyslautakunta, suomenkielinen koulutusjaosto ja ruotsinkielinen koulutusjaosto. Palveluverkkoselvitykseen liittyvää lapsivaikutusten arviointia tehdään sivistyslautakunnassa hyväksytyin lapsivaikutusten arviointimallin mukaisesti.

Palveluverkon periaatteet kuvastavat arvopohjaa, toteuttavat lakisääteistä normiohjausta ja ovat osa palvelutason määrittelyä. Periaatteet ovat yhteensopivia kaupungin muiden toimijoiden asettamien tavoitteiden ja periaatteiden kanssa. Palveluverkon viisi suunnitteluperiaatetta on kuvattu tarkemmin FCG Oy:n 19.3.2023 julkaisemassa ja kaupunginhallituksen 8.4.2024 hyväksymässä raportissa *“Palveluverkkosuunnittelu, periaatteet, Porvoon kaupunki”* (Liite 1). Periaatteet ovat tiivistettynä seuraavat:

1. Kasvu ja oppiminen ovat toiminnan keskiössä

- Lapset ja nuoret oppivat ja voivat hyvin varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa
- Suunnittelulla ja joustavalla aluejaolla ehkäistään alueellista eriytymistä
- Palvelut turvataan kaikille lapsille
- Yksityinen varhaiskasvatus on osa palveluverkkoa
- Hoiva, kasvatus, opetus ja tuki tapahtuvat vuorovaikutuksessa lapsen ja aikuisten kesken
- Palvelujen järjestämisen käyttötaloudesta vähintään puolet kohdistuu ydintehtävään eli kasvun, opetuksen ja tuen henkilöstömenoihin
- Palveluverkkosuunnitelma tukee henkilöstön saatavuutta

2. Palveluverkko tukee ehyen ja yhtenäisen kasvun- ja opinpolun muodostumista

- Vähennetään palveluverkosta johtuvia opinpolun aikaisia siirtymiä, siirtymät toteutetaan pääsääntöisesti nivelvaiheissa
- Esiopetuksen oppilaiden ryhmiä muodostettaessa otetaan huomioon lapsen tuleva lähikoulu
- Esiopetus hallinnollisesti varhaiskasvatuksen alaisuudessa, mutta mahdollisuuksien mukaan koulun tiloissa/yhteydessä, jossa myös täydentävä varhaiskasvatus on mukana

- Opinpolun ennakointi tehdään palvelualueen sisällä sopivien ryhmien muodostamiseksi
- Palvelualueella on joustavuuden takia useita päiväkoteja sekä kouluja ja aluejako on nykyisiä oppilaaksiottoalueita laajempi. Lasten sijoittumista voidaan tarkastella palvelualueiden kesken.
- Joukkoliikennematkat tukevat saavutettavuutta ja liikkumisen turvallisuutta. Alueilla, joilla ei ole joukkoliikennettä, tukeudutaan tilausliikennepalveluihin.
- Kaavoitushankkeissa ja tonttien myynnissä varaudutaan palvelujen kehittämiseen varaamalla ja kaavoittamalla alueen palveluille tarvittava määrä y-tontteja, jotka ovat hyvin saavutettavissa
- Rakentamishankkeeseen ryhtyminen uudisrakennuksen tarpeen ilmettyä (väliaikaisratkaisujen välttäminen)

3. Palveluverkko muodostuu toimivista ja taloudellisista yksiköistä

- Kohtuulliset yksikkökoot mahdollistavat tarkoituksenmukaisen ja taloudellisen järjestämisen
- Palvelut järjestetään tasavertaisin perustein
- Yksiköt ovat pedagogisesti tarkoituksenmukaisia ja ryhmäkoot noudattavat lainsäädäntöä sekä linjauksia
- Uudis- ja perusparannushankkeissa kaupungin keskusta-alueilla toteutetaan lähtökohtaisesti suurempia yksiköjä kuin keskustan ulkopuolisilla alueilla
- Olemassa olevien tilojen tehokas käyttö
- Tilojen käyttöä ja kuntoa seurataan ja ennakoidaan suunnitelmallisesti
- Väliaikaisista tiloista pysyviin tila- ja sijaintiratkaisuihin palveluverkkosuunnittelun avulla
- Pienistä tai huonokuntoisista yksiköistä luopuminen, kun lasten/oppilaiden määrät pieniä ja ennusteet laskevia
- Investointitarkastelut tehdään 7-10 vuodeksi eteenpäin
- Tilat suunnitellaan muuntojoustaviksi
- Oppilaaksiotokriteerit ja palveluverkon linjaukset synkronoidaan toiminnallisesti yhdenmukaisiksi
- Noudatetaan olemassa olevan oppilaskuljetuksen periaatteita

4. Palveluverkon suunnittelu perustuu tietoon

- Suunnittelun lähtökohtana ovat viralliset oppilasmäärät ja –ennusteet
- Noudatetaan ennalta sovittua aluejakoa ja lähtötietoja

- Suunnittelu tehdään monitahoarviointina, yhteistyönä kasvun ja oppimisen toimialan, toimitilapalvelujen ja maankäytön suunnittelun, kehitysyksikön ja rahoitusjohdon kesken
 - Kehitysyksikkö ja kaupunkikehitys: kaupunkikohtaiset ja alueelliset ikä- ja kieliryhmittäiset väestötilastot ja -ennusteet
 - Kasvun ja oppimisen toimiala: palvelutarpeiden muutokset lapsi- ja oppilastoteumien- ja ennusteiden pohjalta, arviot rakennusten riittävyys ja soveltuvuus käyttötarkoitukseensa
 - Toimitilapalvelut: rakennusten kunto- ja investointitiedot
- Kaupunki- ja yksikkökohtaiset vertailut palveluista ja kulujen jakautumisesta

5. Suomen- ja ruotsinkielisten palvelujen suunnittelussa yhtenevät periaatteet

- Palveluverkkosuunnitelma laaditaan periaatteita noudattaen suomen- ja ruotsinkielisistä palveluista
- Tulkinnoissa huomioidaan yksikköjä erottavina tekijöinä mm. haja-asutusalueiden sivistyskeskustehtävä, saaristoalue, kaksikielisyys ja alueen maahanmuuttajaväestön osuus
- Nykytilakuvaus sisältää väestörakenteen ja kehityksen tarkastelun, nykyisen palveluverkon kuvauksen, kaupunkitasoiset virallisesti raportoidut lapsi- ja oppilasmäärätiedot, yksikkökohtaiset lapsi- ja oppilasmäärätiedot, kaupunki- ja yksikkökohtaiset taloustarkastelut, tilojen laajuuden ja rakennusten kuntotiedot.
- Palveluverkon suunnittelu suhteutetaan toimintaympäristön muutoksiin
- Palveluverkkosuunnitelma laaditaan palveluverkkoselvityksen jälkeen ja se sisältää mahdollisesti skenaarioita ja/tai vaihtoehtoja
- Palveluverkkosuunnitelma sisältää ehdotuksen kummankin kieliryhmän osalta palveluverkkoon tehtävistä muutoksista, palvelujen sijainneista ja rakennuksiin kohdistuvista toimenpiteistä.

2 TAUSTA JA TAVOITTEET

Palveluverkkoselvityksen periaatteita ja tavoitteita on kuvattu 8.2.2024 julkaistussa esityksessä *“Palveluverkon tarkastelu 2024-2026 Porvoon kaupungin varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa ja perusopetus- ja lukiokoulutuspalveluissa”*, sekä FCG Oy:n 19.3.2023 julkaisemassa ja kaupunginhallituksen 8.4.2024 hyväksymässä raportissa *“Palveluverkkosuunnittelu, periaatteet, Porvoon kaupunki”* (Liite 1).

2.1 Palveluverkkoselvityksen tausta

Porvoo kasvaa ja supistuu väestömäärällisesti epätasaisesti (kaupungin strategian mukainen tavoiteltu väestönkasvu 1 % ja toteuma 2022 0,2 %). MDI:n väestöennusteen mukaan lasten määrä tulee Porvoossa laskemaan pitkällä aikavälillä 2040 mennessä jopa 11,3 %, mikä tarkoittaa n. 700 – 800 varhaiskasvatus- ja kouluikäistä lasta. Lasten määrän vähentyessä palveluverkkoa on uudistettava, jotta pystytään tuottamaan entistä paremmin laadukkaita palveluita kustannustehokkaasti.

Mikäli lasten määrä vähenee MDI:n ennusteen mukaisesti, vähentää tämä myös kaupungin saamia valtionosuuksia. Lapsimäärän lasku merkitsee valtionosuuksien laskua n. 5-6 miljoonaa euroa kasvun ja oppimisen käyttötaloudessa vuoteen 2040 mennessä nykytasolla, valtionosuuksien määräytyessä palveluiden piirissä olevan lapsimäärän mukaan.

Palveluverkon suunnitteluun liittyy sekä laadullisia että määrällisiä tekijöitä. Porvoo on lapsiystävällinen kunta, mikä tarkoittaa myös asioiden ja päätösten arvottamista lasten näkökulmasta. Palveluverkko on rakenteellinen kokonaisuus ja sen sääntely on rakenteellinen keino, jonka avulla tuottavuutta voidaan kehittää.

Viimeisten 12 vuoden aikana uusiin päiväkotij- ja koulurakennuksiin on tehty investointeja yli 210 miljoonan euron edestä (liite 2), joten palveluverkon kiinteistökanta on suurelta osin tiloiltaan hyväkuntoista. Tehtyjä investointeja on esitelty liitteessä 5, päiväkotij- ja kouluhankkeet 2012-2022. Palveluverkon kehittämiseksi on lisäksi jo tehty suunnitelmia sekä investointipäätöksiä, jotka on esitelty tarkemmin perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen nykytilan kuvauksien yhteydessä.

2.2 Palveluverkkoselvityksen tavoitteet

Kevään 2024 aikana päätetään toimialakohtaisista talouden ja tuottavuuden tasapainotusohjelmien sisällöistä. Talouden ja tuottavuuden tasapaino-ohjelman määrittämään säästötavoitteet myös palveluverkolle. Ohjelman ja palveluverkon pääperiaatteiden tulee olla yhteensovittavissa ja johdonmukaiset.

Kasvun ja oppimisen toimialan palveluverkkoselvityksen ja tulevaisuuden palveluverkkosuunnitelman laatimisesta vuoden 2024 aikana on päätetty Porvoon kaupungin talousarviossa 2024. Palveluverkkosuunnitelmassa esitetyt toimeenpanopäätökset tehdään erillisinä tulevina vuosina. Jotta tasavertaisuus voidaan taata, on palvelutarpeiden ja -tarjonnan muutokset tunnistettava varhain ja tarpeisiin reagoitava ennakoivasti. Palveluverkon selvitys- ja suunnittelutyöhön osallistutaan monialaisesti kolmen tahon yhteistyönä: kasvu ja oppiminen, kaupunkikehitys ja toimitilapalvelut. Myös kehitysyksikön ja rahoitusyksikön rooli on merkittävä.

Palveluverkkosuunnittelussa luodaan pysyvä, monipuolisesti ja pitkäjänteisesti käytettävä malli palveluiden tuottamiseksi. Suunnittelun pohjana ovat strategiset periaatteet ja linjaukset. Periaatteiden ja suunnitelman pohjalta määrittyy palveluverkon hintataso, mikä on kaupungin suurin panos talousarviossa vuosittain. Palveluverkon laadun merkitys on taloudellisesti suuri. Palveluverkon suunnittelussa vaihtoehtoja vertaillaessa huomioidaan opetus- ja varhaiskasvatuspalveluihin liittyvät keskeiset kustannukset: henkilöstömenot, tilakustannukset ja kuljetuskustannukset.

Tavoitteena on synkronoida suunnitelma talouden ja tuottavuuden tasapainotusohjelmaan sekä talousarvioon 2025 suunnitteluvuosineen. Säästötavoite palveluverkolle määritellään talouden ja tuottavuuden tasapainotusohjelmassa.

2.3 Kaavoituksen tavoitteet palveluverkkosuunnittelun näkökulmasta

Kaavoituksella luodaan terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Kaupunkisuunnittelussa otetaan huomioon palvelutarpeet, palvelutarjonnan riittävyys ja sopiva tonttitarjonta. Kaupunkikehityksen toimialalla on päätetty valtuustotasolla, että kylärakenneohjelmaa mahdollisesti päivitetään keskeisten alueiden yleiskaavoituksen valmistuttua. Kaupunkikehityksessä sekä palveluverkkosuunnittelussa on Porvoossa oleellista myös Kansallisen koulutuksen arviointikeskuksen tuottama raportti ”Maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutuminen kouluverkon muutoksissa ja muutosten vaikutukset alueiden elinvoimaan” (Liite 3) -julkaisun tulokset.

Kaupunkistrategian 2022–2025 mukaan Porvoon keskusta-alueelle ja sen läheisyyteen syntyy mahdollisuus rakentaa koteja noin 5000 uudelle porvoolaiselle vuoteen 2030 mennessä. Tavoitetta varten on vireillä tai valmisteilla useita asemakaavoitushankkeita.

Maankäytön toteuttamissuunnitelmaan vaikuttaa kaupunkistrategian lisäksi talousarvio 2024 ja taloussuunnitelma 2024–2026, sekä talouden tuottavuus- ja tasapaino-ohjelma 2024–2027. Kuhunkin näistä vaikuttaa osaltaan myös palveluverkkosuunnittelun tulokset.

Kaupunki-infran investointitasoon tulevaisuudessa vaikuttavat kaavoituksella käytössä olevat resurssit. Nykyisillä kaupunki-infran henkilöresursseilla (vuoden 2024 taso) ei ole mahdollista toteuttaa taloussuunnitelman mukaisia investointeja, jotka tähtäävät kaupungin kestäväan kasvuun. Kaupunki-infran investoinnit ovat esivaatimus asuinrakentamiselle ja sitä kautta asukasmäärän kasvulle. Asukasmäärän kasvu määrittelee tarvittavan varhaiskasvatus- ja opetusrakennusten palvelu- ja investointitarpeet.

Selvityksen suunnitteluvaiheessa tarkennetaan kaavoituksen tavoitteita esimerkiksi maantieteellisten painopistealueiden tai palvelukylien tulevan määrän osalta.

2.4 Joukkoliikenteen tavoitteet palveluverkkosuunnittelun näkökulmasta

Joukkoliikenne turvaa arjen matkat. Tarkoituksena on, että vuoden 2024 aikana voidaan päättää tavoiteltu joukkoliikenteen palvelutaso ja siihen liittyvät kaupungin talouden kestävyysliittävät reunaehdot.

Eri-ikäisten asukkaiden ja yritysten arjen tulisi olla vaivatonta ja sujuvaa viihtyisissä asuinympäristöissä niin keskustassa, lähiöissä, maaseudulla kuin saaristossakin. Kaupungin sisäistä joukkoliikennettä tulisi uudistaa palvelemaan paremmin asukkaiden tarpeita. Tärkeä näkökulma on, että joukkoliikenteen hyvä palvelutaso ehkäisee segregatiota ja parantaa arjen sujuvuutta kaikissa kohderyhmissä. (Kaupunkikehityslautakunnan lausunto koskien Porvoon joukkoliikenteen palvelutasoa, 19.3.2024)

Kaupunginhallituksessa 6.5.2024 on päätetty, että joukkoliikenteen palvelusovaihtoehto ”maltillinen ja kehitetty” on paras kaupungin joukkoliikennejärjestelmän nykytilassa. Vaihtoehdossa kaupunki sitoutuu kokonaisvaltaisemmin kehittämään linjastoa keskustaliikenteessä sekä lippu- ja maksujärjestelmää. Panostamalla selkeämpiin linjoihin, aikatauluihin, hinnoitteluun sekä alennusryhmiin, edistetään joukkoliikenteen palvelutason kehittymistä tehokkaasti.

Joukkoliikenteen käyttö on tunnistettu haasteeksi etenkin saariston osalta. Pellingin lossi on aikaa vievä ja ongelmallinen lasten kuljetuksessa. Selvityksen suunnitteluvaiheessa tarkennetaan joukkoliikenteen tavoitteita niiltä osin, kuin palveluverkkosuunnittelun yhteydessä on tarpeen.

2.5 Palveluverkkoselvityksen ja -suunnittelun prosessikuvaus

Palveluverkkoselvityksen ja -suunnitelman laatiminen noudattaa seuraavia vaiheita:

1. Periaatteiden määrittäminen ja hyväksyminen

2. Palveluverkon nykytilan selvitys ja hyväksyminen
3. Palveluverkkosuunnitelman laatiminen ja hyväksyminen
4. Toimeenpanopäätökset

Palveluverkon nykytilan selvitys ja palveluverkkosuunnitelman laatiminen toteutetaan vuoden 2024 aikana. Nykytilan selvityksen tuloksina saadaan kirkas kuva palveluverkosta tällä hetkellä:

- Kaupungin tavoitteet palveluverkolle
- Nykyisen palveluverkon kuvaus (kohteet, kapasiteetti, lapsi- ja oppilasmäärät, toiminnalliset havainnot)
- Palveluverkon kiinteistöjen tekninen nykytila (laajuudet, kuntoluokat, omistusmuodot, investointitarpeet)
- Taloudellinen nykytila (käyttökustannukset, ylläpitokustannukset)
- Johtopäätökset nykytilasta (ylätason huomiot palvelukapasiteetista ja toiminnallisuudesta, alustava esitys palvelutilojen kehittämistarpeista)
- Perusskenaario (palveluverkon kehitys huomioiden ylläpitokorjaukset ja valmisteilla olevat kohteet tai investoinnit)
 - o Perusskenaario muodostetaan palveluverkon suunnitteluvaiheessa. Perusskenaarion muodostamiseksi tarvittavat lähtötiedot (alue-, ikäluokka- ja kieliryhmäkohtaiset väestöennusteet sekä investointisuunnitelmat) ovat valmistelussa ja ne saadaan käyttöön kesäkuun 2024 aikana. (3.5.2024)

Palveluverkkosuunnitelman tuloksina muodostetaan ehdotus palveluverkon kehittämisestä:

- Vaihtoehtoiset kehitysskenaariot, sisältäen
 - o Tavoitteet ja reunaehdot
 - o Palvelutarve ja palvelutuotanto
 - o Pedagogiset ja toiminnalliset tarpeet
 - o Investointitarpeet ja -kustannukset sekä elinkaarikustannukset
 - o Vaikutukset kiinteistökantaan ja -kustannuksiin
 - o Kaavoitus
 - o Aikataulu
 - o Lapsivaikutusten arviointi, käyttäjäkokemus
- Vaihtoehtoisten kehitysskenaarioiden vertailu
- Ehdotus valittavaksi kehitysskenaarioksi

2.5.1 Lapsivaikutusten arviointi

Palveluverkkoselvityksen ja -suunnitelman toteutuksen keskiössä on läpi työn lapsivaikutusten huomioiminen. Lapsivaikutusten arviointia tehdään kahdessa vaiheessa; palveluverkon

nykytilan selvityksen yhteydessä sekä palveluverkkosuunnittelun yhteydessä. Lapsivaikutusten arviointi sisältää sekä lasten että vanhempien tai lähiaikuisten osallistamista työn molemmissa vaiheissa ja tehtävien toimenpide-ehdotusten analysoinnissa.

Lapsivaikutusten arvioinnin lähtökohtana ovat kansallinen lapsistrategian toimeenpanosuunnitelma ja siihen liittyvät Opetus- ja kulttuuriministeriön antamat ohjeistukset, Unicefin lapsiystävällinen kunta -malli, sivistyslautakunnan hyväksymä Porvoon lapsivaikutusten arviointimalli 2022 (liite 4), sekä muut Porvoon kaupungin strategiset linjaukset. Lapsivaikutuksia arvioidaan laajasti monin eri mittarein sekä pedagogisista toiminnallisista, teknisistä että sijaintiin liittyvistä näkökulmista painottaen lasten yhdenvertaisuutta.

Palveluverkon nykytilan selvityksen yhteydessä arviointi toteutetaan kyselytutkimuksella, joka kohdennetaan kaikkiin palveluverkon yksiköihin. Kyselyllä kartoitetaan lasten tyytyväisyyttä kohteiden nykyisiin toiminnallisiin ja tilaratkaisuihin, haetaan kehitysehdotuksia ja toiveita tulevaan sekä näkemystä, mikä lasten näkökulmasta on hyvä koulu tai päiväkotikoti. Kyselytutkimus toteutetaan yksiköissä osallistaen eri ryhmiä edustavaa lapsi- tai oppilasjoukkoa lautakunnan päättämän mallin mukaan. Osallistuminen on vapaaehtoisuuteen pohjautuvaa.

Palveluverkon suunnitteluvaiheessa toteutetaan osallistavat työpajat, jotka kohdennetaan yksiköihin, joihin palveluverkkosuunnittelun pohjalta voi mahdollisesti kohdistua kehitys- tai muutostoimenpiteitä. Työpajoissa lapset pääsevät antamaan näkemyksiään osana palveluverkon suunnittelutyötä esiin nousseisiin kysymyksiin. Työpajoihin osallistuvat ryhmät ovat lapsi- tai oppilasjoukkoa edustavia, lasten vapaaehtoisuuteen ja halukkuuteen perustuen. Työpajat toteutetaan asiantuntijavetoisesti ulkopuolisen asiantuntijan toimesta ja yksikön henkilökunnan avustuksella.

3 VÄESTÖNKEHITYS

Tässä luvussa on esitetty päätason alustavat havainnot liittyen väestönkehitykseen ja palvelutarpeeseen.

MDI:n tekemän selvityksen ”*Itä-Uudenmaan väestönkehityksen tulevaisuuden kuvat*”, (22.9.2023) mukaan (liite 5) valtakunnallisesti 2010-luvun suurimpana demografisena muutoksena on ollut syntyvyyden lasku. Suomessa syntyneiden lasten määrä on vähentynyt n. 60 000 lapsesta 45 000 lapseen 2010-luvun aikana. Syntyvyyden laskua on tapahtunut käytännössä kaikkialla Suomessa, katsomatta alueen sijaintiin, väestönkehitykseen, tyyppiin tai väestörakenteeseen. Syntyvyys on laskenut etenkin kotimaisissa kieliryhmissä, mikä korostaa vieraskielisten lasten nousussa olevaa osuutta. Vieraskieliset lapset ovat ainoa kasvava kieliryhmä. Vieraskielisten kotouttamisessa varhaiskasvatus- ja perusopetuspalvelut ovat merkittävässä roolissa, ja kotouttamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä Porvoon kotoutumisyksikön kanssa.

Peruskouluverkko tulee valtakunnallisesti harvenemaan tulevaisuudessa. Jyrkimmän arvion mukaan lähes puolet peruskouluista voi kadota vuoteen 2040 mennessä. Loivemman arvion mukaan peruskouluista katoaisi valtakunnan tasolla runsas kolmannes, ja lievimmänkin arvion mukaan vajaa neljännes. Kouluverkon harvenemiseen vaikuttaa sekä tulevien peruskouluikäisten pieneneminen, sekä koulujen keskimääräisen koon kasvaminen. Toinen suuri muutostekijä on työn murros ja digitalisaatio, joka välittyy koulutukseen esimerkiksi oppimisen kaikkiallistumisena ja yksilöllisten oppimispolkujen rakentumisena. (Liite 6: *Perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen tulevaisuudennäkymiä, Opetushallitus 2020*)

Kaupunkien Tiera tuottaa väestöennusteen Porvoon kaupungille. Tässä raportissa on käytetty keväällä 2024 laadittua, tilastokeskuksen alueelliseen dataan pohjautuvaa ennustetta. Ennuste ei sisällä tietoa kieliryhmistä.

Tuoreimman kieliryhmät sisältävän valtakunnallisen väestöennusteen tiedot saadaan Tilastokeskukselta toukokuun 2024 lopussa, jonka jälkeen Porvoon oma, uusi väestöennuste voidaan luoda. Porvoon kaupunki saa näin kieliryhmät sisältävän väestöennusteen kesäkuussa. Kieliryhmät sisältävän väestöennusteen perusteella laaditaan tarkempi analyysi palvelutarpeen kehityksestä palveluverkkosuunnitteluvaiheen lähtötiedoksi.

Väestöennuste on jatkossa Porvoon kaupungin henkilöstön käytössä Popula.ai -työkalussa ja lisäksi se voidaan tarpeen mukaan viedä karttapalveluohjelmaan (Louhi) ja laatia johdon tarvitsemia näkymiä Power BI:n avulla. Väestöennusteesta voidaan jatkossa laatia erilaisia

vaihtoehtoisia skenaarioita, jotka huomioivat erilaiset kehityslinjat esimerkiksi työperäisessä maahanmuutossa, alueen työllisyystilanteessa tai rakentamisessa.

Lapsimäärä Porvoon alueella on vähentynyt viimeisen 10 vuoden aikana. Ruotsinkielisten osuus lapsista on pysynyt noin kolmasosassa lasten kokonaismäärästä. Syntyvyyden kehitys Porvoon alueella on viimeisen n. 10 vuoden aikana myös laskenut yli 20 %:lla. MDI:n selvityksen mukaan Porvoota ja muuta Itä-Uusimaata yhdistävät yhteiset muutokset: Koululaisikäryhmät supistuvat 2020-luvulla, iäkäs väestö kasvaa nopeasti ja vieraskielisen väestön painoarvo kasvaa. (*Itä-Uudenmaan väestönkehityksen tulevaisuuden kuvat, MDI, 22.9.2023*)

Itä-Uudenmaan suurimpien kuntien Porvoon, Sipoon ja Loviisan väkiluku oli nousussa tämän vuoden (2024) ensimmäisellä neljänneksellä. Porvoota ja Loviisaa kasvattivat maahanmuutto, Sipoota Suomen kuntien välinen nettomuutto. Porvoon väkiluku nousi tammi–maaliskuussa 195:llä, mikä on paljon siihen nähden, että koko vuonna 2023 väkiluku nousi vain 61:llä. Porvoossa luonnollinen väestönlisäys oli nettona vuonna 2023 10 henkeä miinuksella eli ihmisiä kuoli enemmän kuin syntyi. Kunnan vetovoimasta kertova kuntien välinen nettomuutto oli 19 asukasta plussalla. Nettomaahanmuuttoa Porvoo sai 184 asukasta. (*Tilastokeskus*)

3.1 Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuskäisiä (1–6 -vuotiaat) oli vuonna 2023 Porvoossa 2 926, joista varhaiskasvatukseen osallistui yli 2 600 lasta. Vaikka lapsimäärä on vähentynyt, on varhaiskasvatuksen palvelutarve pysynyt viime vuosina samalla tasolla. Ilmiö selittyy pääosin varhaiskasvatuksen osallistumisasteen kautta: varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten määrä on noussut viime vuosina, vuoteen 2012 verrattuna osallistumisaste on kasvanut yli 4 %, ja kasvu näkyy etenkin alle kolmevuotiaiden lasten ryhmässä. Vuoden 2023 syyskuussa 1–6 -vuotiaiden osallistumisaste varhaiskasvatukseen oli 86,5 %.

Lisäksi kotihoidon tuella olevien lasten, sekä perhepäivähoitopaikkojen määrä on vähentynyt merkittävästi vuoteen 2012 verrattuna, ja on odotettavissa, että trendi jatkuu samanlaisena. Näiden palvelujen osuuden väheneminen, tai jopa poistuminen kokonaan, on huomioitava palveluverkkosuunnittelussa.

MDI:n ennusteiden mukaan varhaiskasvatuksen palvelutarve kasvaa n. 150 varhaiskasvatuspaikalla vuoteen 2034 mennessä optimistisen väestöennusteen mukaan (*"Varhaiskasvatuspalveluiden palveluverkko / palveluntarve - menneisyys ja tulevaisuus", Varhaiskasvatuspalvelut 25.9.2023*)

3.2 Perusopetus

Perusopetusikäisiä lapsia oli vuonna 2023 Porvoossa 5 576, joista ruotsinkielisiä 1 700 lasta. Tilastokeskuksen ennusteen mukaan vuodesta 2023 vuoteen 2030 7–15-vuotiaiden suomenkielisten lasten määrä laskee 3 876 lapsesta 3 096 lapseen (laskua 25,2 %) ja ruotsinkielisten 1 700 lapsesta 1 508 lapseen (laskua 12,7 %). Kuitenkin vieraskielisten lasten määrä kasvaa samassa ajassa yli 100 lapsella, lähes yhden yksisarjaisen koulun verran. Perusopetukseen osallistuvat kaikki 7-15 -vuotiaat lapset.

Perusopetuksen osalta on ollut käytössä esikoululaisten määrät alueittain sekä opetushallinnon laskentapäivien oppilasmäärätiedot. Varhaiskasvatuksen lapset ovat tulevia koululaisia eli oppilaita. Tilastokeskuksen väestöennusteen 2021 mukaan Porvoon alakouluikäisten määrä tulee vähenemään vuoteen 2040 mennessä n. 460 oppilaalla. Vastaavasti yläkouluikäisten määrä tulee ennusteen mukaan vähenemään 2040 mennessä n. 340 oppilaalla. Yhteensä peruskouluikäisiä lapsia, ja siten koulupaikkatarvetta olisi vuonna 2040 n. 790 paikkaa vähemmän kuin tällä hetkellä.

PALVELUVERKKOSELVITYS

4 NYKYTILANTEEN KUVAUS, KOULUT

Suomenkielistä perusopetusta järjestetään 11 alakoulussa, kahdessa yläkoulussa ja yhdessä yhtenäiskoulussa. Ruotsinkielistä perusopetusta järjestetään seitsemässä alakoulussa, yhdessä yläkoulussa ja yhdessä yhtenäiskoulussa. Koulukiinteistöissä, yksiköiden tiloissa on tällä hetkellä yhteensä noin 15 esiopetusryhmää, eli noin puolet esiopetuksen ryhmistä.

Porvoossa on stabiilit oppilaaksiottoalueet. Yksiköiden koot ovat kuitenkin hyvin vaihtelevia etenkin kaupungin keskustassa. Keskimäärin nykyisten koulujen koko on n. 13 ryhmää. 23:sta koulusta yli puolet ovat alle 10 ryhmän kouluja.

Porvoossa huolehditaan yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa, että jokaisella oppilaalla on oppilashuoltopalveluita saatavilla. Periaatteena kuitenkin on, että koulu- ja opiskelijahuollon henkilöstö kulkee lasten luo, eikä toisinpäin. Pienissä kouluissa henkilöstöllä on vähemmän läsnäolopäiviä.

4.1 Nykyisen palveluverkon kuvaus

4.1.1 Perusopetuksen lähtökohdat palveluverkkosuunnitteluun

Perusopetusryhmät ja oppilasmäärä

Vuosiluokkien 1–6 oppilaat on jaettu perusopetusryhmiin. Perusopetusryhmä koostuu arviolta 22 opiskelijasta. Perusopetusryhmän oppilasmäärä voi vaihdella jonkin verran riippuen esimerkiksi tilan koosta, ilmanvaihdosta ja ryhmäkokomääräyksistä johtuvista rajoituksista perusryhmissä, joissa on pidennetyn oppivelvollisuuden suorittanut oppilas.

Koulutuksessa oletetaan, että perusryhmässä, jossa on tämä määrä opiskelijoita, työskentelee 1–2 aikuista (opettajat, ohjaajat). Perusopetusryhmällä on oma luokahuone ja se tarvitsee myös tilaa jakamiseen, erityisopetukseen ja pienryhmätyöskentelyyn. Perusopetusryhmän kokonaisneliötarve on noin 75 vuosiluokkien 1–6 koulujen uusimpien hankesuunnitelmien mukaan. Lisäksi on niin sanottuja erikoissaleja, kuten liikuntaa, musiikkia, kuvataidetta ja käsitöitä varten.

Hankesuunnitelma ja uudet koulut

Uusille kouluille on kaupunginhallituksen hyväksymät hankesuunnitelmat. Hankesuunnitelmassa määritellään koulun koko ja oppilasmäärä. Jos hankesuunnitelma on

laadittu esimerkiksi 240 vuosiluokkien 1-6 oppilaalle, voidaan olettaa, että koulussa on tilaa sopivalle määrälle perusryhmiä yhteensä 10-11 perusryhmälle, kun 240 jaetaan 22:lla. Vuosiluokille 1-6 suunnitellut neliöt, joista on vähennetty erityistilat, tarjoavat tilaa myös pienryhmille ja erityisopetukselle. Silloin tilaa on sopivalle määrälle 10–11 perusryhmiä ja noin 75 neliömetriä per perusryhmä.

Vanhemmat koulut

Vanhemmat koulut suunnitellaan muiden standardien mukaisesti. Tiloissa on harvoin pienryhmähuoneita tai yhtä paljon erikoistiloja kuin uusissa, mutta niissä on perinteisiä luokkahuoneita ja käytäviä. Luokkahuoneita käytetään sekä perusryhmille että jakotiloille ja erityistiloille. Näissä kouluissa tarkoituksenmukainen oppilasmäärä ja perusryhmät määritellään samalla tavalla kuin uusissa kouluissa, joissa on kaupunginhallituksen hyväksymät hankesuunnitelmat.

Elinkaarikohteet

Elinkaarimallissa ulkopuolinen yritys toteuttaa rakennuksen sekä vastaa sen käytettävyydestä, kunnosta ja ylläpidosta sovittuun ajan, yleisimmin 20 vuotta kohteen valmistumisesta. Elinkaarimalli ei sisällä hankkeen rahoitusta vaan tilaaja vastaa rahoituksesta itselleen edullisimmalla tavalla.

Käyttäjä maksaa tiloista vuokraa. Sopimusajan päätyttyä vuokralainen tulee lunastaa rakennus sopimuksessa määriteltyyn hintaan (mikäli hankkeella on ulkopuolinen rahoittaja) sopimuksessa määritellyn kuntoisena. Vuokralainen voi myös hankkia uuden ulkopuolisen omistajan rakennukselle.

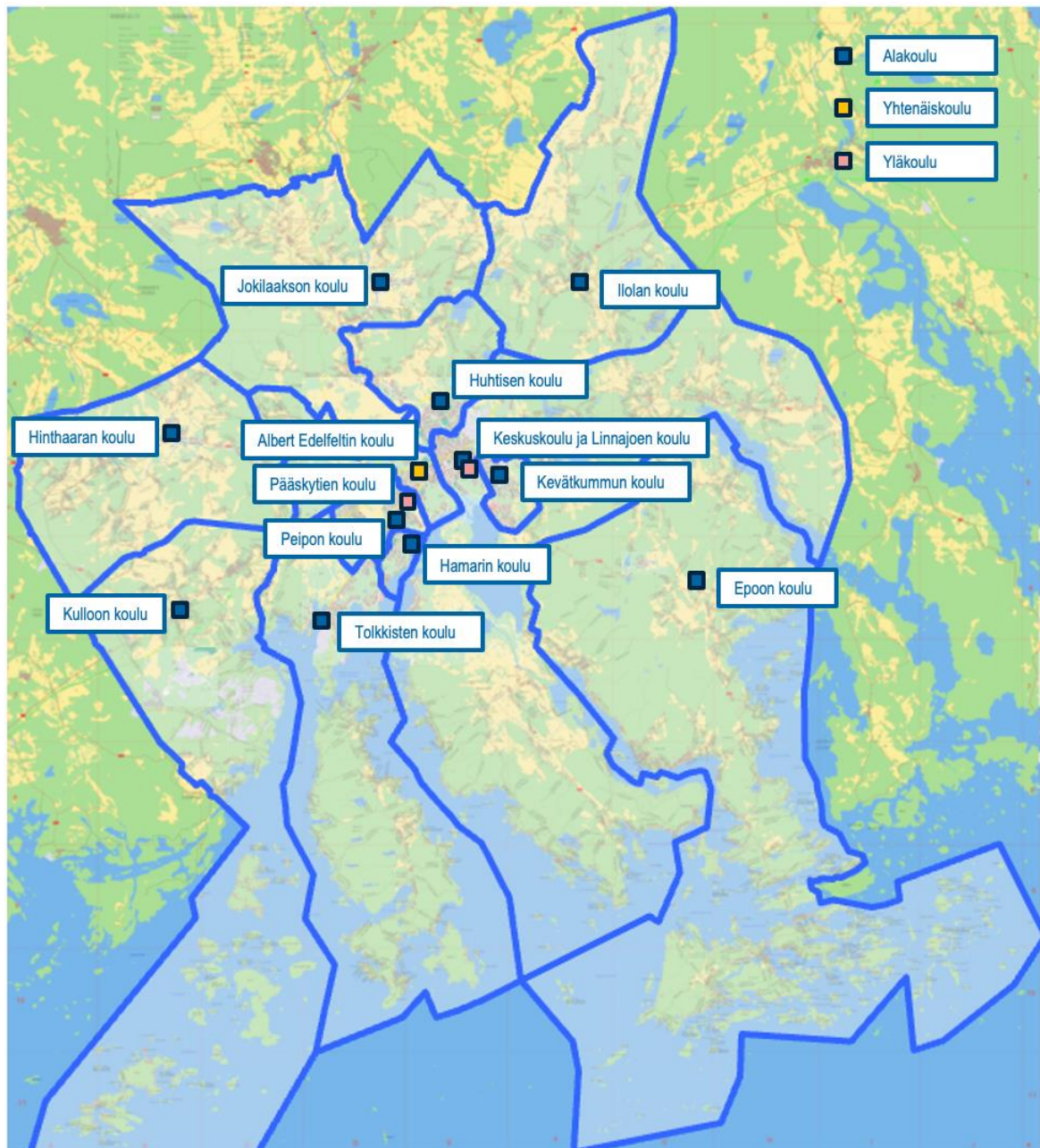
Elinkaarihankkeiden hankintatapa on kilpailullinen neuvottelumenettely. Porvoon kaupunki on hankkinut elinkaarimallilla kaksi useamman kohteen kokonaisuutta. 2011 alkaneessa hankkeessa toteutettiin Omenatarhan päiväkotit, Ylä-Haikkoon päiväkotit ja Hinthaaran päiväkotit. Näissä rahoittajana on Handelsbanken ja toteuttajana YIT. Kohteiden vuokra-aika on 20 vuotta.

2014 alkaneessa hankkeessa toteutettiin Gammelbackan päiväkotit, Toukokuoren päiväkotit, Päiväkotit Helmi, Kantele-talo ja Tolkkisten koulu. Nämä kohteet on toteutettu kaupungin omalla rahoituksella ja toteutuskilpailutuksen näissäkin voitti YIT. Kohteiden vuokra-aika on 20 vuotta.

Elinkaarimallin etuina pidetään sitä, että käyttäjän ei välttämättä tarvitse tehdä alkuinvestointia omalla rahoituksella, ja että vastuu rakennuksen kunnosta ja käytettävyydestä kuuluu ulkopuoliselle yritykselle sopimuskauden ajan.

4.1.2 Suomenkieliset koulut

Seuraavassa kuvassa on esitetty Porvoon suomenkieliset koulut ja niiden nykyiset oppilaaksiottoalueet.

Kuva 1. Suomenkielisten koulujen oppilaaksiottoalueet.

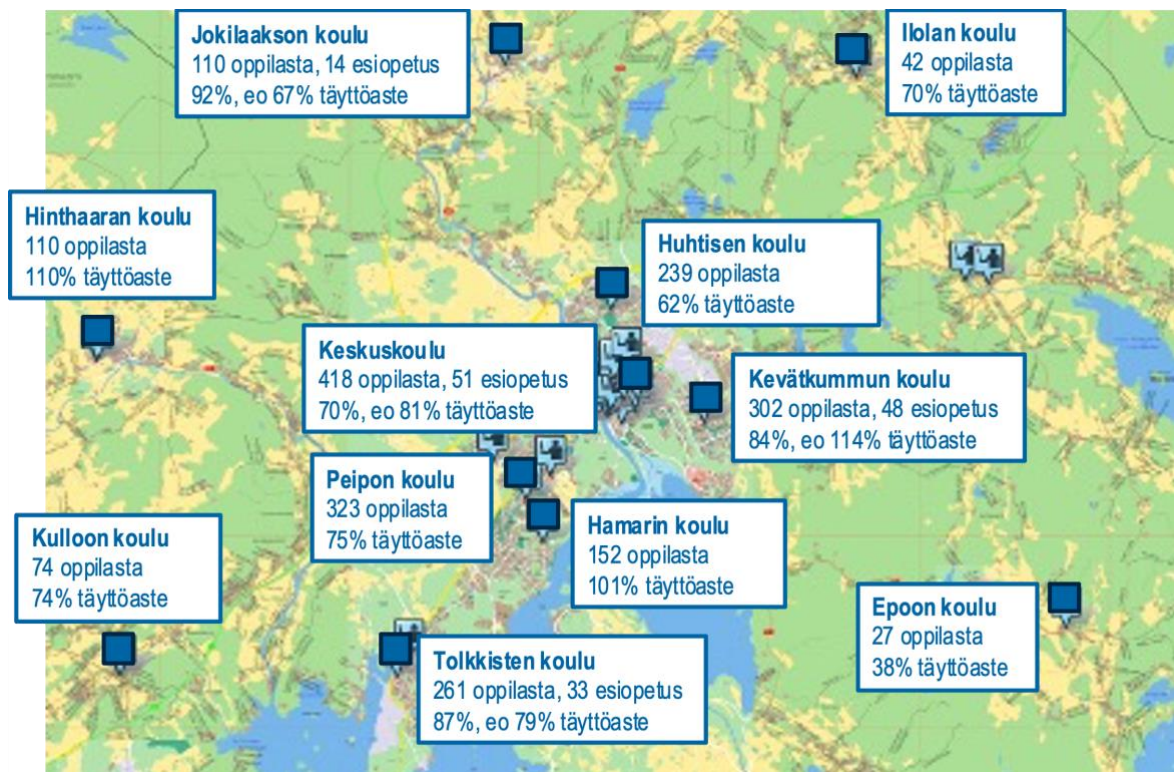
Seuraavissa taulukossa ja kuvissa on esitetty suomenkielisten koulujen oppilasmäärät, kapasiteetit ja täyttöasteet. Taulukoihin on merkitty tähdellä (*) koulut, jotka sisältävät perusopetuksen lisäksi esiopetusta.

Yksiköiden kapasiteettia on mahdollista laskea eri tavoin. Tässä selvityksessä koulujen kapasiteetti on niistä tehdyissä hankesuunnitelmissa esitetyn mukainen. Jos hankesuunnitelman luvut eivät ole olleet käytettävissä, on kapasiteetti esitetty siten, että kutakin koulun perusopetustilaa (OT3) kohti on yksi 24 oppilaan perusopetusryhmä. Käytännössä tilojen käyttötapauksien mukaan ”toiminnallinen” täyttöaste voi olla eri kuin alla esitetty. Tästä syystä kokonaisarviointia yksikön toimivuudesta tulee tehdä useamman tunnusluvun kautta.

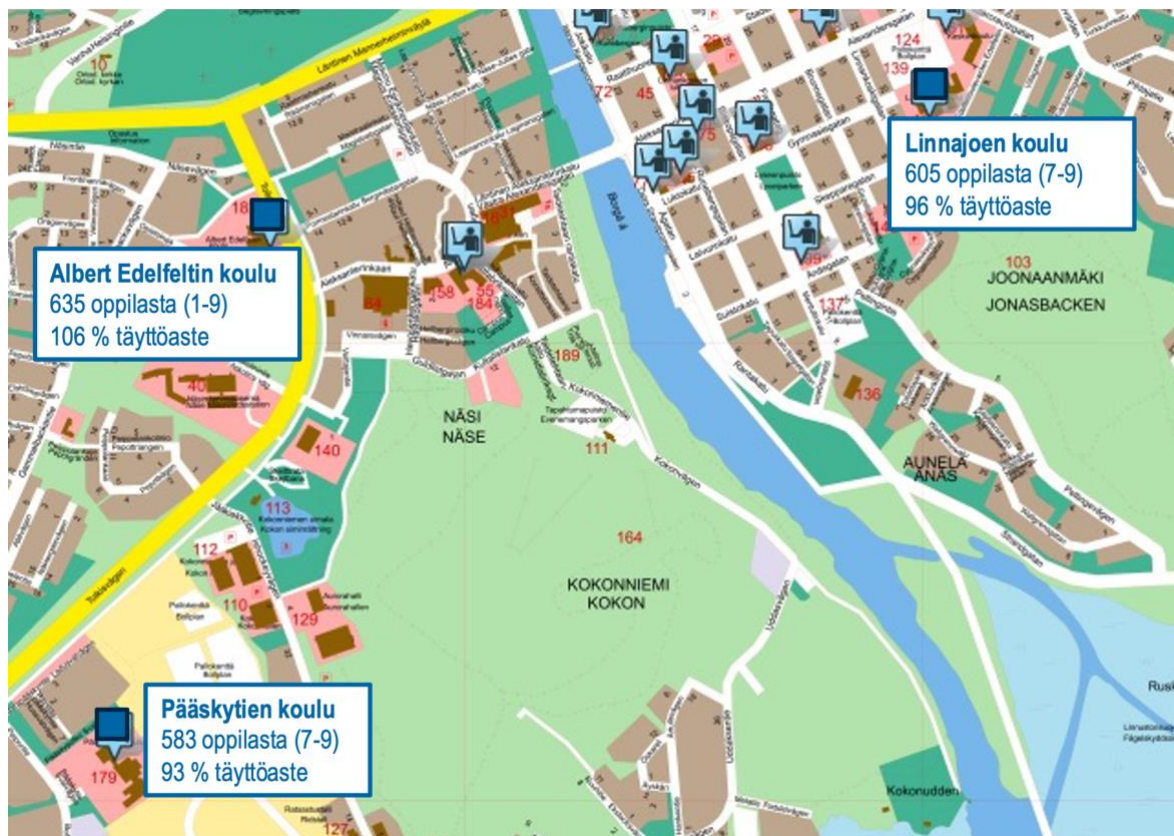
Laskennallinen kapasiteetti huomioi oppilaiden määrän. Lisäksi yksiköissä toimii henkilökuntaa ja kohteet on mitoitettu myös henkilökunnan tilatarpeet huomioiden.

Taulukko 1. Perusopetus, suomenkieliset, tilanne keväällä 2024

Koulu	Oppilasmäärä	Laskennallinen kapasiteetti	Täyttöaste
Alakoulut			
Jokilaakson koulu*	110 + eo 14	120 + eo 21	92 %, eo 67 %
Ilolan koulu	42	60	70 %
Huhtisen koulu	239	384	62 %
Hinthaaran koulu	110	100	110 %
Keskuskoulu*	418 + eo 51	600 + eo 63	70 %, eo 81 %
Kevätkummun koulu* + Vellamo	302 + eo 48	360 + eo 42	84 %, eo 114 %
Peipon koulu	323	432	75 %
Hamarin koulu	152	150	101 %
Kulloon koulu	74	100	74 %
Tolkkisten koulu*	261 + eo 33	300 + eo 42	87 %, eo 79 %
Epoon koulu	27	72 (3 x OT3 + 1 x OT3 muussa käytössä)	38 %
Yhtenäiskoulu ja yläkoulut			
Albert Edelfeltin koulu (1–9)	635	600	106 %
Linnajoen koulu (7–9)	605	632	96 %
Pääskytien koulu (7–9)	583	624	93 %

Kuva 2. Perusopetus, suomenkieliset (luokka-asteet 1–6)

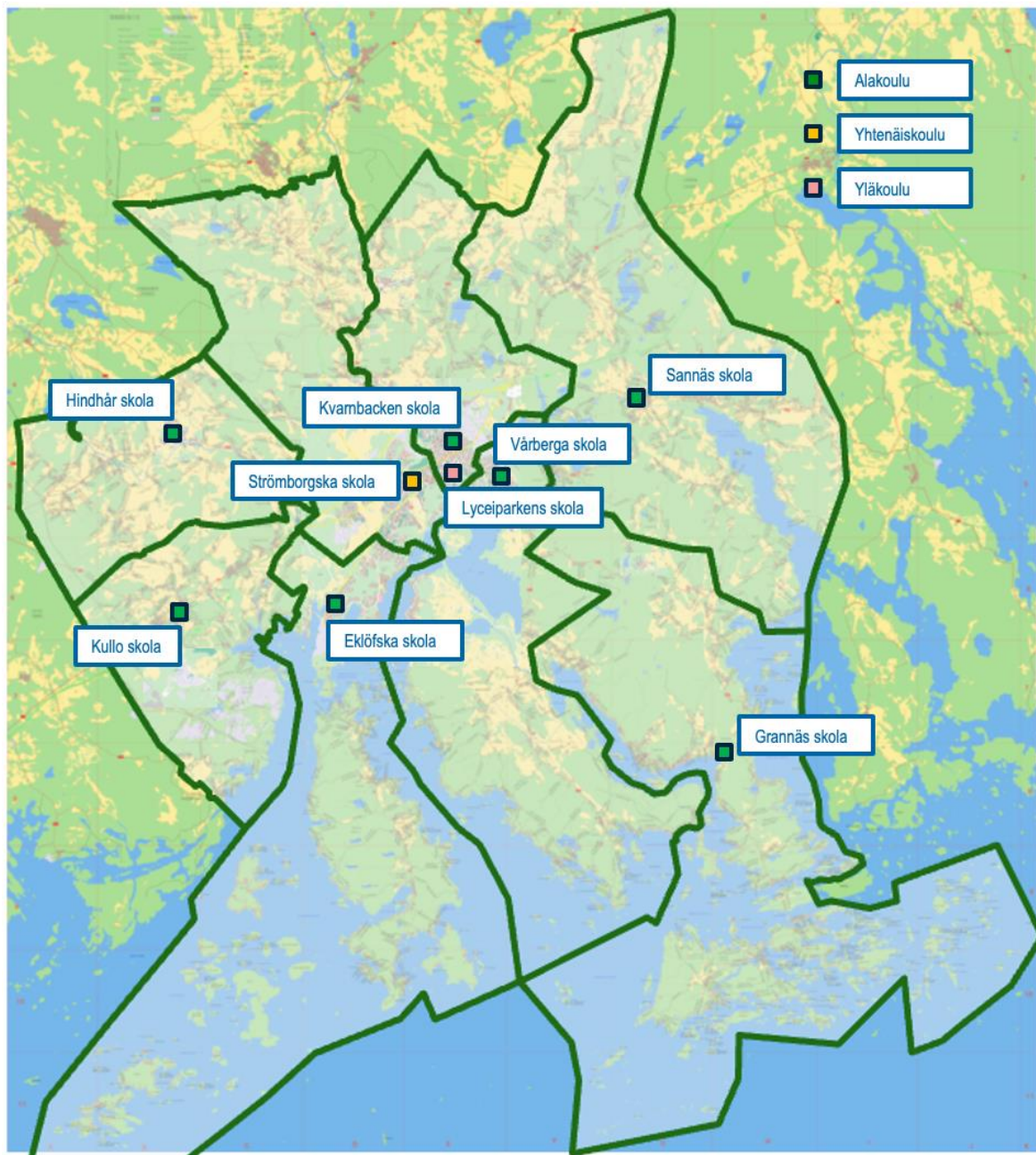

Kuva 3. Perusopetus, suomenkieliset (luokka-asteet 7-9 ja yhtenäiskoulu)

Suomenkielisten koulujen osalta oppilaita on tällä hetkellä yli kapasiteetin kolmessa koulussa: Hinthaaran koulu, Hamarin koulu ja Albert Edelfeltin koulu. Myös Jokilaakson, Linnajoen ja Pääskytien koulut ovat nykyisellään kapasiteetin ylärajoilla. Alhaisempia täyttöasteita on Huhtisen koulussa sekä Epoon ja Ilolan kouluissa. Jatkossa myös Myrskylästä tulee portaittain oppilaita yläkouluun, yhteensä noin 30 oppilasta, joista 10 jo vuonna 2024.

4.1.3 Ruotsinkieliset koulut

Alla kuvassa on esitetty Porvoon ruotsinkieliset koulut ja niiden nykyiset oppilaaksiottoalueet.

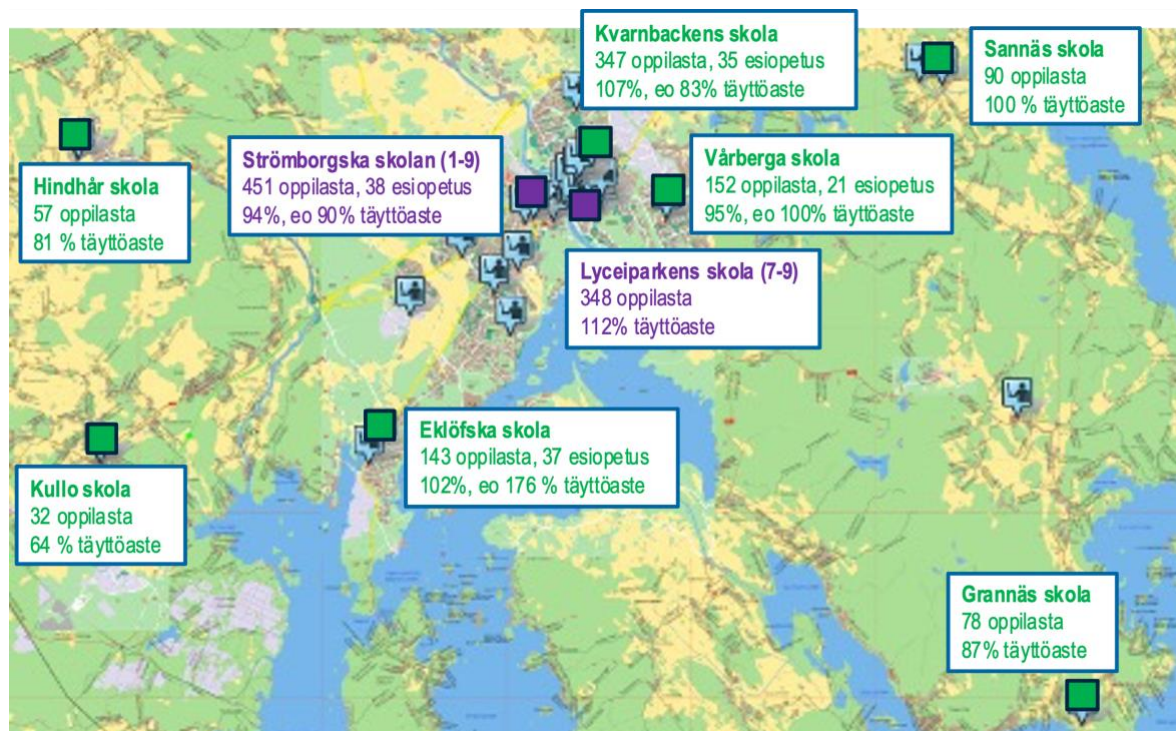
Kuva 4. Ruotsinkielisten koulujen oppilaaksiottoalueet.

Yksiköiden kapasiteettia on mahdollista laskea eri tavoin. Tässä selvityksessä koulujen kapasiteetti on niistä tehdyissä hankesuunnitelmissa esitetyn mukainen. Jos hankesuunnitelman luvut eivät ole olleet käytettävissä, on kapasiteetti esitetty siten, että kutakin koulun perusopetustilaa (OT3) kohti on yksi 24 oppilaan perusopetusryhmä. Käytännössä tilojen käyttötapauksien mukaan ”toiminnallinen” täyttöaste voi olla eri kuin alla esitetty. Tästä syystä kokonaisarviointia yksikön toimivuudesta tulee tehdä useamman tunnusluvun kautta.

Laskennallinen kapasiteetti huomioi oppilaiden määrän. Lisäksi yksiköissä toimii henkilökuntaa ja kohteet on mitoitettu myös henkilökunnan tilatarpeet huomioiden.

Taulukko 2. Perusopetus, ruotsinkieliset alakoulut ja yläkoulut, tilanne keväällä 2024

Koulu	Oppilasmäärä	Kapasiteetti	Täyttöaste
Hindhår skola	57	70	81 %
Kvarnbackens skola*	347 + eo 35	324 + eo 42	107 %, eo 83 %
Vårberga skola* + Vellamo	152 + eo 21	160 + eo 21	95 %, eo 100 %
Sannäs skola	90	90	100 %
Kullo skola	32	50	64 %
Eklöfska skola*	143 + eo 37	140 + eo 21	102 %, eo 176 %
Grannäs skola	78	90	87 %
Strömborgska skolan (1-9)*	451 + eo 38	480 + eo 42	94 %, eo 90 %
Lyceiparkens skola (7-9)	348	312	112 %

Kuva 5. Perusopetus, ruotsinkieliset (alakoulut ja yläkoulut)

Porvoon yhdeksästä ruotsinkielisestä kouluista viisi sijoittuu Porvoonjoen itäpuolelle ja loput neljä joen länsipuolelle. Porvoonjoki rajaa oppilaaksiottoaluetta ruotsinkielisten yläkoulujen osalta. Ruotsinkielisten koulujen osalta oppilaita on tällä hetkellä yli kapasiteetin viidessä koulussa: Hindhår skola, Kvarnbackens skola, Sannäs skola, Lyceiparkens skola ja Eklöfska skola.

Selkein epätasapaino oppilasmäärien jakautumisessa on keskustan alueella. Keskustan koulut ovat nyt jo osittain liian täynnä, joten joustavuutta ja uusia mahdollisuuksia tarvittaisiin lisää. (Strömborska, Vårberga, Kvarnbackens). Ratkaisut esimerkiksi oppilaaksiottoalueissa ovat nykyisellään joustamattomia ja johtavat ajoittain epätasaiseen täyttöön koulujen välillä.

4.2 Kiinteistöjen tekninen nykytila

Tässä luvussa on esitetty Porvoon peruskoulujen laajuudet, rakennusvuodet, kuntoluokat sekä omistusmuodot. Kuntoluokka kuvaa rakennuksen nykyarvoa suhteessa uuteen vastaavaan rakennukseen (100 = uusi tai uutta vastaava rakennus). Porvoon tavoitteelliseksi kuntoluokaksi kiinteistökannalle on asetettu 70 %. Laskennallinen peruskorjaustarve saavutetaan 60 % kuntoluokituksen kohdalla.

Taulukko 3. Perusopetus, suomenkieliset, tilanne keväällä 2024

Koulu	Laajuus	Rakennus- / perusk. vuosi	Kunto-luokka	Omistusmuoto, lisätiedot
Jokilaakson koulu	1 214 hum2	2021	-	Leasing. Esiopetuksen käytössä 124 hum2
Jokilaakson koulu, liikuntarakennus	661 hum2	1996/2021	98	Oma tila
Illolan koulu	717 hum2	2021	-	Leasing. Käytössä moduuli, jonka sopimus päättyy 2026.
Illolan koulu, Punainen	184 hum2	1892/2019	97	Oma tila. Iloassa ei käytössä liikuntasalia.
Huhtisen koulu	3 488 hum2	1994/2002	81	Oma tila
Hinthaaran koulu	2 557 hum2	1979/2004/ 2010	73	Oma tila. Tulossa uusi lisärakennus liikuntasalia varten. Ei ole käytössä liikuntasalia.
Hinthaaran parakit	553 hum2	2018	-	Vuokra
Keskuskoulu	6 558 hum2	1950/2008	80	Oma tila. Esiopetuksen

				käytössä n. 240 hum2.
Kevätkummun koulu + Vårberga skola	5 869 hum2	2017	90	Elinkaari. Sis. Kirjasto ja nuorisotilat 410 hum2, esiopetus 424 hum2.
Kevätkummun koulu, Vellamo -moduuli	1 262 hum2	2022	-	Vuokra. Lisätila, sopimus vuoteen 2032 saakka.
Peipon koulu	4 537 hum2	1975/2004	62	Oma tila. Teknisen elinkaarensa päässä. Gammelbackan uusi koulu korvaa.
Hamarin koulu, Leppälä	2 575 hum2	1996/2011	80	Oma tila
Hamarin koulu, Koivula	167 hum2	1924	58	Oma tila. Yksi pihapiirin suojelluista rakennuksista käytössä osa-aikaisesti.
Kulloon koulu, päärakennus	1 212 hum2	2009	79	Oma tila
Kulloon koulu, liikuntarakennus	437 hum2	1981/2009	72	Oma tila
Kulloon koulu, kattilarakennus	48 hum2	2009	79	Oma tila
Tolkkisten koulu	2 399 hum2	2018	90	Oma tila. Esiopetuksen käytössä 284 hum2.
Tolkkisten koulu, lisäkoulu-parakki	291 hum2	2022	-	Vuokra. Sijoittuu 3 luokkaa.
Epoon koulu	924 hum2	1922/1984	47	Oma tila. Ei käytössä liikuntasalia.
Albert Edelfeltin koulu (1–9)	7 080 hum2	2009	91	Oma tila. Lisäksi on erillinen rakennus pienluokille (Tulliportti).
Linnajoen koulu (7–9)	6 537 hum2	1971/1990/2011	90	Oma tila
Pääskytien koulu (7–9)	9 837 hum2	1976/2006	88	Oma tila

Useissa suomenkielisissä alakouluissa on käytössä päärakennuksen lisäksi muita koulurakennuksia.

- Ilolan koulussa on käytössä moduuli, jonka sopimus päättyy kahden vuoden päästä, vuonna 2026.

- Kevätkummun koulussa on käytössä lisätilana Vellamo-moduuli. Sopimuksen kesto kymmenen vuotta, vuoteen 2032 saakka.
- Hamarin koulussa käytetään lisätilana yhtä pihapiiriin sijoittuvista suojeltavista rakennuksista osa-aikaisesti.
- Tolkkisten koulussa on käytössä lisätilaparakki, johon sijoittuu 3 luokkaa.

Hinthaaran kouluun on tulossa uusi lisärakennus liikuntasalia varten. Hinthaaran nykyinen liikuntasali on käyttökiellossa. Myös Ilolan ja Epoon kouluista puuttuu liikuntasalit. Peipon koulu on teknisen elinkaarensa päässä.

Koulurakennuksiin on sijoitettu tällä hetkellä yhteensä n. 15 esikouluryhmää.

Taulukko 4. Perusopetus, ruotsinkieliset, tilanne keväällä 2024

Koulu	Laajuus	Rakennus- / perusk. vuosi	Kunto-luokka	Omistusmuoto, lisätiedot
Hindhår skola	2 557 hum2	1979/2004/2010	73	Oma tila. Ei ole käytössä liikuntasalia.
Kvarnbackens skola, päärakennus	4 189 hum2	1954/2020	97	Oma tila. Esiopetuksen käytössä n. 120 hum2.
Kvarnbackens skola, pikkutalo	167 hum2	-	-	Oma tila. Puretaan, kun lisätilat saadaan käyttöön.
Vårberga skola (sis. Kevätkummun kouluun)	-	-	-	Oma tila
Sannäs skola, uudisrakennus	479 hum2	2021	-	Leasing (5+5+5 vuotta, vuodesta 2021)
Sannäs skola, säilytettävä osa	766 hum2	1988/2021	98	Oma tila
Kullo skola	696 hum2	1930/2009	69	Oma tila. Vanha koulurakennus. Laajuudessa mukana yhteiskäyttöisiä tiloja, esim. liikunta- ja

				ruokailutilat.
Eklöfska skola	2 110 hum2	2005/2019	90	Oma tila. Esiopetuksen käytössä 176 hum2.
Grannäs skola, uusi koulu	1 053 hum2	2018	93	Oma tila
Grannäs skola, puukoulu	191 hum2	1905/2018	92	Oma tila
Strömborgska skolan (1-9)	6 232 hum2	2019	93	Oma tila. Esiopetuksen käytössä 254 hum2.
Lyceiparkens skola (7-9)	6 868 hum2	1980/2004/2016	97	Oma tila

Ruotsinkieliset koulut ovat teknisesti hyvässä kunnossa olevia kohteita.

4.3 Palveluverkosta tehdyt päätökset

Palveluverkon kehittämisestä on tehty perusopetuksen osalta seuraavia suunnitelmia ja päätöksiä:

- Hinthaaran sivistyskeskuksen laajennus- ja muutostyöt
 - Hinthaaran koulu ja Hindhår skola
 - Liikuntasalin korvaus, muutosrakentaminen sisätiloissa
 - Esiopetusryhmille suunnitellut tilat esiopetuksen käyttöön 8/2024
- Gammelbackan koulukeskus, käyttöönotto 8/2028
 - Uusi 3-sarjainen peruskoulu, luokka-asteet 1-6
 - Tilat lisäksi kolmelle esiopetusryhmälle
- Sagobackens daghem / Kvarnbackens skolan laajennus
 - Tilat kolmelle esiopetusryhmälle 8/2025 alkaen
 - 8/2022 alkaen kaksi esiopetusryhmää tilapäistiloissa Kvarnbacken skolanilla

4.4 Kiinteistöjen taloudellinen nykytila

Tässä luvussa on esitetty Porvoon peruskoulujen taloudellinen nykytila vuosikustannusten kautta. Taloudelliset tarkastelut on tehty yksiköittäin, ei rakennuksittain. Taloudellisten tarkasteluiden lähtötietona on käytetty vuoden 2023 tilinpäätöstietoja. Tilinpäätöksen ollessa vain yhden vuoden tieto, ovat esitetyt luvut ainoastaan suuntaa antavia pitkän aikavälin

kustannuksista. Yksiköiden kustannusrakenne voi vaihdella vuosittain monista syistä, kuten täyttöaste, koulun tekninen kunto ja kohteeseen viime aikoina tehdyt investoinnit ja peruskorjaukset.

Lisäksi kustannukset oppilasta kohden vaihtelevat yksiköiden välillä eri syistä, kuten yksikön koko, yksikössä järjestettävän erityisopetuksen määrä, sekä muut erityispiirteet. Huomioitavaa on myös, että kaikkia erityispalveluita ei ole järkevää järjestää joka koulussa. Näin ollen joidenkin koulujen korkeampi kustannustaso mahdollistaa toisien koulujen matalamman kustannustason, eikä jokaisen koulun kohdalla ole realistista pyrkiä keskiarvokustannukseen per oppilas.

Taloudellisen nykytilan arvioinnissa on otettu huomioon:

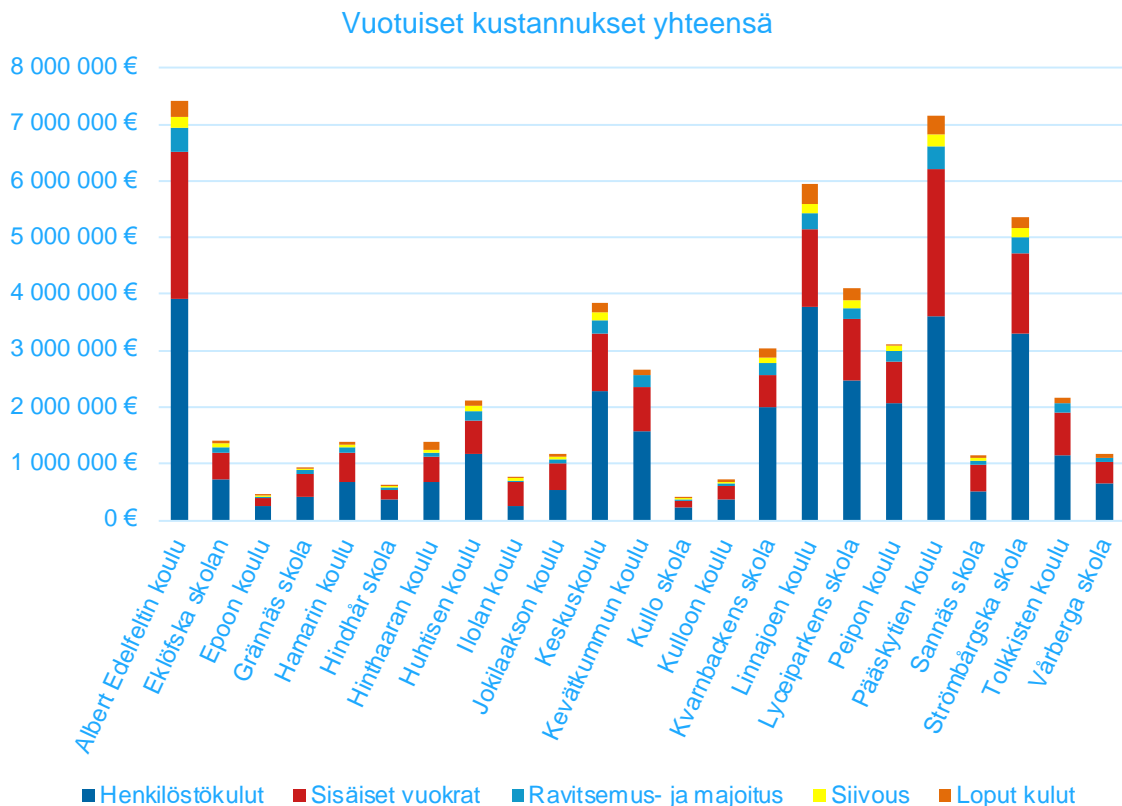
- Henkilöstökulut
- Palvelujen ostot
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
- Siivouspalvelut
- Ravitsemus- ja majoituspalvelut
- Vuokrat
- Muut toimintakulut
- Kuljetukset
- Koulujen mahdolliset toimintatuotot

Koulujen vuotuiset kustannukset on laskettu edellä mainittujen kulujen summana (Taulukko 5 ja Kuvaaja 1). Kustannusten summat on pyöristetty tuhansien tarkkuudelle. Koulujen vuotuisen kustannusten keskiarvo oppilasta kohden on noin 11 300 €. Keskiarvoa pienemmät vuotuiset kustannukset on merkitty vihreällä ja keskiarvoa suuremmat kustannukset punaisella (Taulukko 5 ja Kuvaaja 2).

Taulukko 5: Peruskoulujen vuotuiset kustannukset ja vuotuiset kustannukset per oppilas, tilinpäätöstietojen 2023 mukaan

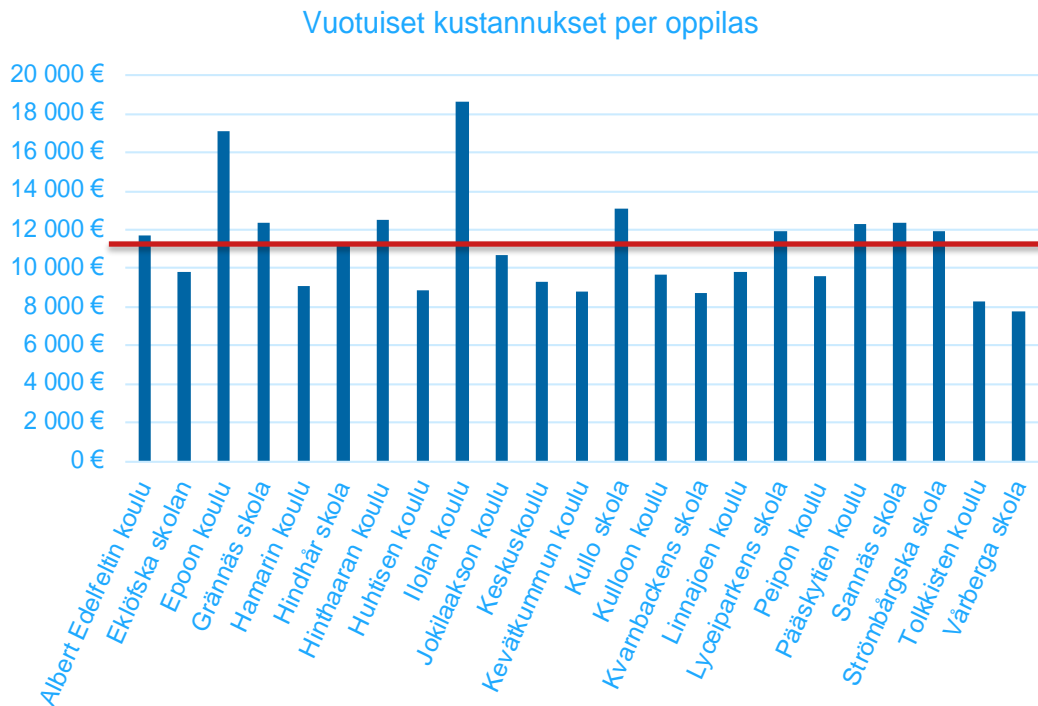
Koulu	Oppilaiden määrä	Vuotuiset kustannukset yhteensä (€)	Vuotuiset kustannukset per oppilas (€)	Lisätietoja
Albert Edelfeltin koulu	635	7 412 000	11 700	Useita pienluokkia
Eklöfska skolan	145	1 418 000	9 800	
Epoon koulu	27	462 000	17 100	
Grännäs skola	76	945 000	12 400	
Hamarin koulu	152	1 386 000	9 100	

Hindhår skola	56	625 000	11 200	Esiopetustiloja, jotka ei käytössä 2023.
Hinthaaran koulu	111	1 391 000	12 500	Myös parakki. Esiopetustiloja, jotka ei käytössä 2023.
Huhtisen koulu	239	2 126 000	8 900	
Ilolan koulu	42	782 000	18 600	Uudisrakennus, leasing
Jokilaakson koulu	110	1 175 000	10 700	Liikuntarakennus Uudisrakennus leasing
Keskuskoulu	414	3 845 000	9 300	
Kevätkummun koulu	302	2 662 000	8 800	Elinkaari. Kirjasto ja nuorisotila sis. Vellamo leasing.
Kullo skola	32	419 000	13 100	
Kulloon koulu	74	715 000	9 700	Liikuntarakennus
Kvarnbackens skola	347	3 034 000	8 700	
Linnajoen koulu	605	5 943 000	9 800	
Lyceiparkens skola	346	4 110 000	11 900	Hammashoitola ja KomBi
Peipon koulu	323	3 102 000	9 600	Useita pienluokkia ja eriyttävää opetusta
Pääskytien koulu	583	7 148 000	12 300	Useita pienluokkia ja eriyttävää opetusta
Sannäs skola	92	1 145 000	12 400	Uudisrakennus leasing
Strömborgska skolan	451	5 357 000	11 900	
Tolkkisten koulu	261	2 156 000	8 300	Myös parakki
Vårberga skola	151	1 180 000	7 800	
Vuotuisten kustannusten keskiarvo per oppilas			11 300	

Kuvaaja 1: Koulujen vuotuiset kustannukset yhteensä, tilinpäätöstietojen 2023 mukaan

Koulujen suurimpia kustannuseriä ovat henkilöstökulut, sisäiset vuokrat, ravitsemus- ja majoituspalvelut ja siivouspalvelut. Henkilöstökulut sisältävät myös hallinnollisia henkilöstökuluja, joista suhteellinen osuus on vyörytetty kouluille. Loput kustannukset koostuvat palvelujen ostoista, aineista, tarvikkeista ja tavaroista, muista vuokrista, muista toimintakuluista ja kuljetuksista. Palveluverkkosuunnittelun periaate käyttötalouden kohdistumisesta on toteutunut vuonna 2023; palvelujen järjestämisen käyttötaloudesta vähintään puolet kohdistuu ydintehtävään eli kasvun, opetuksen ja tuen henkilöstömenoihin

Kuvaaja 2. Koulujen vuotuiset kustannukset per oppilas ja keskiarvo, tilinpäätöstietojen 2023 mukaan

Vuotuisten kokonaiskustannusten lisäksi myös henkilöstökustannukset, sisäiset vuokratkustannukset, ravitsemus- ja majoituspalveluiden ja siivouspalveluiden vuotuiset kustannukset on kuvattu koulukohtaisesti oppilasta kohden (Liite 7). Kustannuksissa on otettu huomioon mahdolliset toimintatuotot.

Vuotuisten kustannusten keskiarvo oppilasta kohden on noin 11 300 €. Eryisesti suuremmilla kustannuksilla erottuvat Epoon koulu ja Ilolan koulu, joissa on muita yksiköitä vähemmän oppilaita.

Vuotuiset henkilöstökustannukset per oppilas keskiarvo ovat noin 5 900 €. Eryisesti suuremmilla kustannuksilla erottuvat Epoon koulu, Kullo skola, Lyceiparkens skola ja Strömborgska skola.

Vuotuiset siivouskustannukset per oppilas keskiarvo on noin 400 €. Eryisesti suuremmilla kustannuksilla erottuvat Epoon, Hinthaara, Ilola ja Kullo.

Vuotuiset ruokailukustannukset per oppilas keskiarvo on noin 680 €. Eryisesti suuremmilla kustannuksilla erottuvat Epoo, Grännäs, Ilola ja Sannäs.

Vuotuiset sisäiset vuokratkustannukset per oppilas keskiarvo on noin 3700 €. Suuremmilla kustannuksilla erottuvat Epoo, Grännäs, Ilola ja Sannäs.

4.5 Johtopäätökset nykytilasta

Osaa kouluista käytetään tällä hetkellä yli kapasiteetin, etenkin ruotsinkielisissä kouluissa: yli puolessa ruotsinkielisen perusopetuksen yksiköistä täyttöaste on yli sadan prosentin. Myös suomenkielisessä perusopetuksessa muutamassa koulussa on oppilaita yli kapasiteetin. Vapaata kapasiteettia on myös etenkin kauempana keskustasta sijaitsevista kohteista, mutta myös keskustan alueella. Tilannetta voidaan ratkaista palvelukapasiteettia lisäämällä, tai oppilasmääriä tasaamalla esimerkiksi oppilaaksiottoalueiden muutoksilla tai joustavuudella.

Rakennuskanta on pääosin hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa. Rakennuskantaa tulee ylläpitää tavanomaisesti peruskorjauksin sekä pienemmin ylläpitokorjaustoimenpitein. Kuitenkin kouluissa on käytössä moduuli- tai muita tilapäisratkaisuja, joista on tavoitteiden mukaista luopua pitkällä aikavälillä, ja siirtyä pysyvien tilojen käyttöön.

Vuotuisten kustannusten keskiarvo oppilasta kohden on noin 11 300 €. Suuremmilla oppilaskohtaisilla kustannuksilla erottuvat pääosin pienemmät yksiköt. Tarkemmat syyt kustannustasojen taustasyille tulee selvittää seuraavissa selvitysvaiheissa skenaariotyön tueksi. Lisäksi käyttökustannuksista tehdään vertailut verrokkikaupunkien vastaaviin kustannuksiin.

5 NYKYTILANTEEN KUVAUS, PÄIVÄKODIT

5.1 Kaupungin tavoitteet

Kaupunki pyrkii järjestämään varhaiskasvatusta lähellä palvelun käyttäjiä ottaen huomioon asutuksen sijainti sekä liikenneyhteydet. Päiväkodin toiminta kalenterivuoden aikana ja aukioloaika vuorokaudessa on järjestettävä paikallisen tarpeen mukaan.

Kunnallista varhaiskasvatusta järjestetään 21 päiväkodissa sekä muissa palvelumuodoissa (kunnallinen perhepäivähoito, avoimet varhaiskasvatuspalvelut, yksityinen perhepäivähoito ja yksityiset päiväkodit). Varhaiskasvatukseen osallistuu yhteensä yli 2600 lasta (2024).

On ennustettu, että varhaiskasvatuksen palvelutarve kasvaa n. 150 varhaiskasvatuspaikalla vuoteen 2034 mennessä, optimistisen väestöennusteen mukaan ja huomioiden varhaiskasvatukseen osallistuvien lasten osuuden kasvaminen. Kotihoidon tuella sekä perhepäivähoidossa olevien lasten määrä on vähentynyt merkittävästi viime vuosien aikana.

Koko Porvoon palvelualueella on turvauduttu tällä hetkellä tilapäisiin päiväkotiryhmiin. 1.1.2024 tilapäisiä paikkoja oli järjestetty yhteensä 176 lapselle. Palveluverkon periaatteiden mukaisesti väliaikaisista tiloista on tavoitteena siirtyä pysyviin tila- ja sijaintiratkaisuihin, mikä tarkoittaa käytännössä uusien tilojen toteuttamista tai nykyisten laajentamista.

Varhaiskasvatuksen yksiköitä suunnitellessa on tavoitteena vähintään kuuden ryhmän yksiköt. Tilat suunnitellaan siten, että ryhmätilat soveltuvat 21 lapsen ryhmille. Paikkamääriä laskiessa on kuitenkin huomioitava, että päiväkodeissa on myös pienempiä, 12 lapsen ryhmiä (0-2 -vuotiaat). Pienten lasten ryhmiä on noin 25 % kokonaisryhmämäärästä.

Varhaiskasvatusryhmien muodostaminen on määritelty lainsäädännössä. Kokopäiväisessä varhaiskasvatuksessa (yli 5 tuntia päivässä) henkilöstö- ja lapsimäärän välisen mitoituksen mukaan alle kolmevuotiaiden ryhmässä saa yhtä aikaa olla läsnä enintään 12 lasta ja 3-6-vuotiaiden ryhmässä enintään 21 lasta. Lapsiryhmien henkilöstömitoituksesta ei saa poiketa henkilöstön poissaoloista johtuvista syistä.

Elinkaarikohteet

Elinkaarimallissa ulkopuolinen yritys toteuttaa rakennuksen sekä vastaa sen käytettävyydestä, kunnosta ja ylläpidosta sovitus ajan, yleisimmin 20 vuotta kohteen valmistumisesta. Elinkaarimalli ei sisällä hankkeen rahoitusta vaan tilaaja vastaa rahoituksesta itselleen edullisimmalla tavalla.

Käyttäjä maksaa tiloista vuokraa. Sopimusajan päätyttyä vuokralaisen tulee lunastaa rakennus sopimuksessa määriteltyyn hintaan (mikäli hankkeella on ulkopuolinen rahoittaja) sopimuksessa määritellyn kuntoisena. Vuokralainen voi myös hankkia uuden ulkopuolisen omistajan rakennukselle.

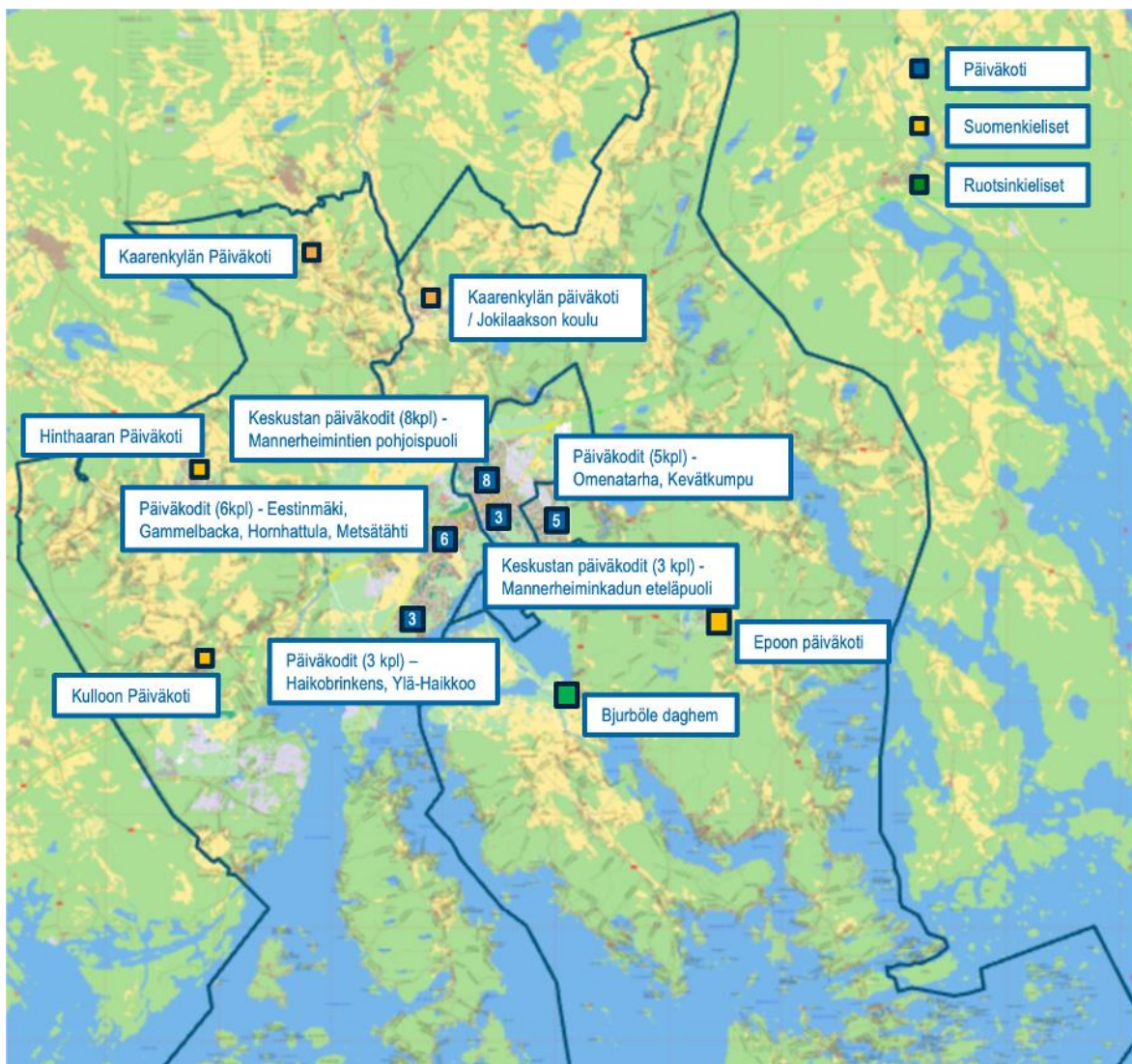
Elinkaarihankkeiden hankintatapa on kilpailullinen neuvottelumenettely. Porvoon kaupunki on hankkinut elinkaarimallilla kaksi useamman kohteen kokonaisuutta. 2011 alkaneessa hankkeessa toteutettiin Omenatarhan päiväkotit, Ylä-Haikkoon päiväkotit ja Hinthaaran päiväkotit. Näissä rahoittajana on Handelsbanken ja toteuttajana YIT. Kohteiden vuokra-aika on 20 vuotta.

2014 alkaneessa hankkeessa toteutettiin Gammelbackan päiväkotit, Toukovuoren päiväkotit, Päiväkotit Helmi, Kantele-talo ja Tolkkisten koulu. Nämä kohteet on toteutettu kaupungin omalla rahoituksella ja toteutuskilpailutuksen näissäkin voitti YIT. Kohteiden vuokra-aika on 20 vuotta.

Elinkaarimallin etuina pidetään sitä, että käyttäjän ei välttämättä tarvitse tehdä alkuinvestointia omalla rahoituksella, ja että vastuu rakennuksen kunnosta ja käytettävyydestä kuuluu ulkopuoliselle yritykselle sopimuskauden ajan.

5.2 Nykyisen palveluverkon kuvaus

Seuraavassa kuvassa on esitetty Porvoon päiväkodit.

Kuva 6. Varhaiskasvatuksen kohteet

Alla olevassa taulukossa on esitetty päiväkotien lapsimäärät, kapasiteetit ja täyttöasteet. Taulukoihin on merkitty yhdellä tähdellä (*) päiväkodit, jotka sisältävät varhaiskasvatuksen lisäksi esiopetusta ja kahdella tähdellä (**) kohteet, jotka sisältävät ainoastaan esiopetusta.

Yksiköiden kapasiteettia on mahdollista laskea eri tavoin. Tässä selvityksessä päiväkotien laskennallinen kapasiteetti on laskettu seuraavasti:

- 0–2-vuotiaiden (ryhmässä 12 paikkaa) osuus on 25 % varhaiskasvatuspaikoista
- 3–6-vuotiaiden (ryhmässä 21 paikkaa) osuus on 75 % varhaiskasvatuspaikoista
- Laskennallinen kapasiteetti lasketaan kuitenkin ryhmäkohtaisesti, esim. 6-ryhmäisessä päiväkodissa on kaksi 0–2-vuotiaiden ryhmää ja neljä 3–6-vuotiaiden ryhmää. Näin ollen 6-ryhmäisen päiväkodin laskennallinen kapasiteetti on $2 \cdot 12 + 4 \cdot 21 = 108$ varhaiskasvatuspaikkaa.

Laskennallinen kapasiteetti huomioi lasten määrän. Lisäksi yksiköissä toimii henkilökuntaa ja kohteet on mitoitettu myös henkilökunnan tilatarpeet huomioiden.

Päiväkotien kapasiteettia voidaan laskea myös tavalla, jossa kaikki ryhmät ovat 21 lapsen kokoisia. Laskentatapa johtaisi kuitenkin tässä tapauksessa virheellisen alhaiseen täyttöasteeseen. Päiväkotien kapasiteetit ”vaihtelevat” vuosittain sen mukaan, minkä ikäisiä lapsia, eli minkä kokoisia ryhmiä päiväkoteihin voidaan muodostaa. Tämän vuoksi laskennallisen kapasiteetin perusteella laskettu täyttöaste ei aina vastaa todellisuutta käytännössä, vaan päiväkoti voi olla täydempikin. Kokonaisarviointia yksikön toimivuudesta tulee tehdä useamman tunnusluvun kautta.

Taulukko 5. Varhaiskasvatuksen kohteet, tilanne keväällä 2024

Päiväkoti	Lapsimäärä	Laskennallinen kapasiteetti	Täyttöaste
Itäinen alue			
Puistopäiväkoti, päärakennus	48	45	107 %
Puistopäiväkoti, Rauhankadun toimipaikka	33	33	100 %
Puistopäiväkoti / Keskuskoulu	51**	63	81 %
Kuutamopolun päiväkot	57*	63	90 %
Huhtisen päiväkot, valm. 2025 (väistötiloissa Huhtisentie 7)	73	66	111 %
Huhtisen päiväkodin vuokrattu lisätila (Vuokratilat A-asunnot)	14	12	117 %
Huvikummun päiväkot	44	45	98 %
Sagobackens daghem	108*	108	100 %
Sagobackens daghem / Kvarnbackens skola	35**	35	100 %
Sagobackens daghem / Vuokratut tilapäistilat, Tussilagon	16	12	133 %
Epoon päiväkot	53*	43	123 %
Bjurböle daghem	44	54	81 %
Omenatarhan päiväkot	112*	108	104 %
Mäntykummun päiväkot	140	141	99 %
Kevätuulen päiväkot	69	66	105 %
Kevätuulen päiväkot / Esiopetus Kanteletalo	69**	63	110 %

Toukovuoren päiväkoti	107	108	99 %
Nordlandia päiväkoti Tupa (yksityinen)	33	33	100 %
Päiväkoti Solhem (yksityinen)	52	51	102 %
English Playschool PEP (yksityinen)	47	47	100 %
Lekskolan Regnbågen (yksityinen)	15	19	79 %
Steinerpäiväkoti Päivänsäde (yksityinen)	26	28	93 %
Touhula Porvoo (yksityinen)	64	66	97 %
Seurakunnan päiväkoti Lillat	11	28	39 %
Läntinen alue			
Hornhattulan päiväkoti	88*	108	81 %
Päiväkoti Metsätähti	178*	174	102 %
Skogsstjärnans daghem / Strömborgska skolan	38**	42	90 %
Eestinmäen päiväkoti	85*	108	79 %
Päiväkoti Helmi	106*	108	98 %
Gammelbackan päiväkoti / päärakennus	90	108	83 %
Gammelbackan päiväkoti / Pääskytie	43**	63	68 %
Gammelbackan päiväkoti / Opintie tilapäistila	28	33	85 %
Kaarenkylän päiväkoti	18	33	55 %
Kaarenkylän päiväkoti / Jokilaakson koulu	14**	21	67 %
Hinthaaran päiväkoti	114*	108	106 %
Haikobrinkens daghem	101	108	94 %
Haikobrinkens daghem / Eklöfska skolan	37**	21	176 %
Ylä-Haikkoon päiväkoti	102	108	94 %
Ylä-Haikkoon päiväkoti / Tolkkisten koulu	33**	42	79 %
Kulloon päiväkoti	81*	87	93 %
Päiväkoti Horisontti Touhula (yksityinen)	68	66	103 %
Nordlandia päiväkoti Kammari (yksityinen)	14	22	64 %

Yllä esitettyjen lisäksi kunnallisessa perhepäivähoidossa on lapsia yhteensä 56. Kaupungin hallinnoimista päiväkodeista 11:sta on lapsia yli kapasiteetin. Lisäksi on käytössä useita lisätiloja, tai toimintaa on hajautettu useampaan pienempään rakennukseen. Tilapäisiä lisäryhmiä on perustettu 1.1.2024 tilanteen mukaan seuraavasti:

- Huhtisen päiväkoti, 12 paikkaa
- Sagobackens daghem, 12-16 paikkaa
- Puistopäiväkoti, 33 paikkaa
- Gammelbackan päiväkoti, Opintien ja Pääskytien tilapäistilat, 56 paikkaa
- Kuusi yhden aikuisen ryhmää, 35 paikkaa
- Päiväryhmä Toukokuoren vuoroitoyksikkö, 21 paikkaa

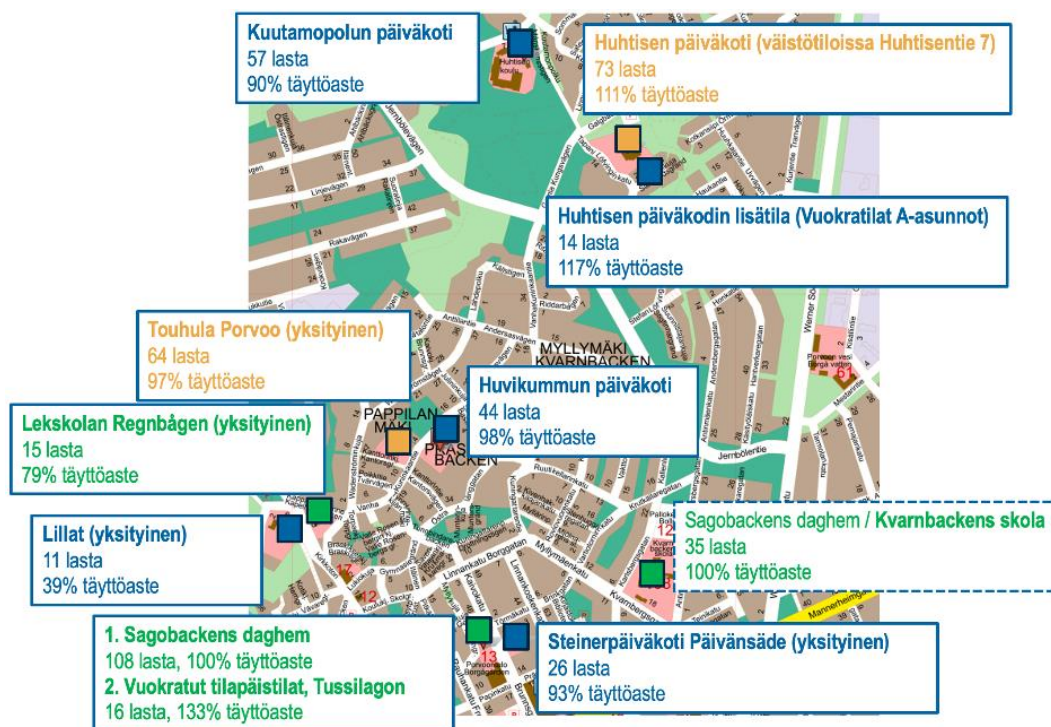
Tilapäisiä lisäryhmiä on yhteensä 176 varhaiskasvatuspaikan, tai 8–14 varhaiskasvatusryhmän edestä.

Toukokuoren vuoropäiväkodissa yhtä aikaa läsnä olevien lasten määrä vaihtelee. Käyttöaste on alhainen, noin 56 %. Se mahdollistaa ns. kolmossijoituksella olevien lasten (26) sijoittamisen vuoropäiväkotiin.

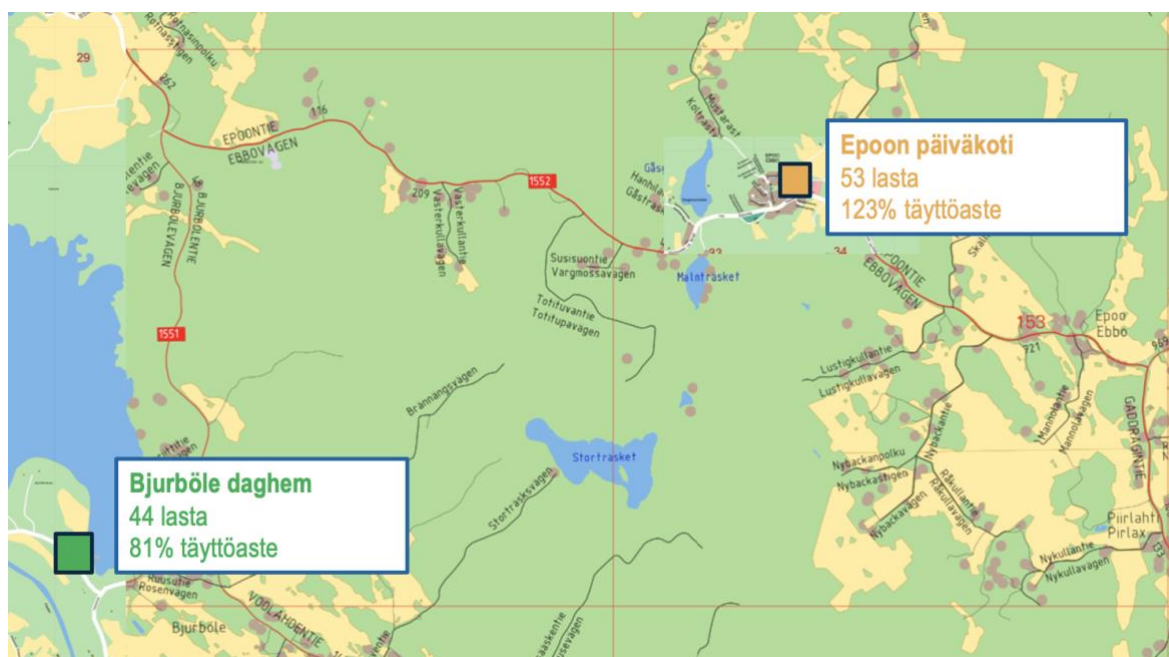
Seuraavissa kuvissa on esitetty suomenkieliset päiväkodit sinisellä, ruotsinkieliset päiväkodit vihreällä ja kaksikieliset päiväkodit oranssilla. Kohteen tietolaatikko on esitetty katkoviivalla, mikäli esiopetus on järjestetty koulun yhteydessä.

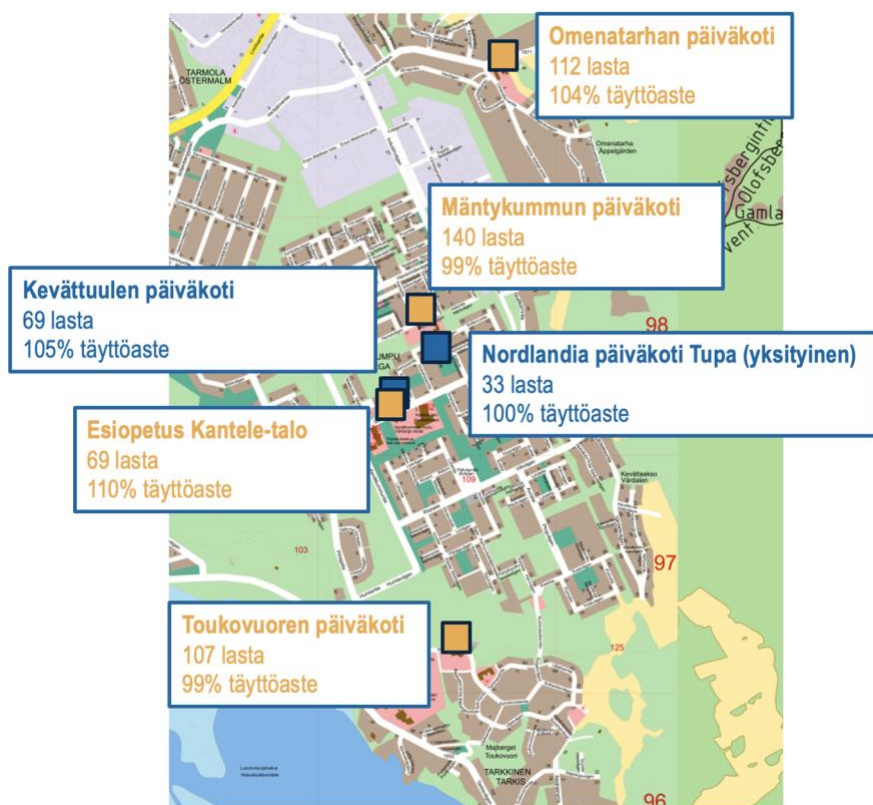
Kuva 7. Varhaiskasvatus Itäinen: Keskusta, Huhtinen (Mannerheiminkadun eteläpuoli)

Kuva 8. Varhaiskasvatus Itäinen: Keskusta, Huhtinen (Mannerheiminkadun pohjoispuoli)

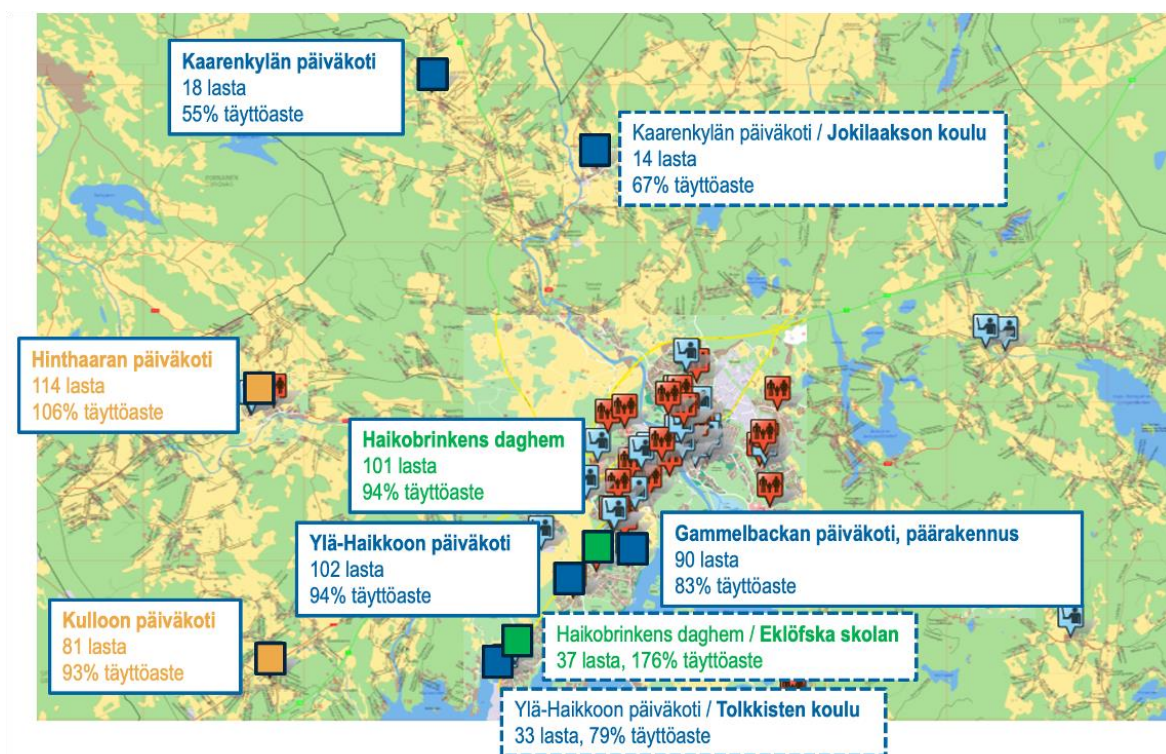
Kuva 9. Varhaiskasvatus Itäinen: Eppo, Bjurböle

Kuva 10. Varhaiskasvatus Itäinen: Omenatarha, Kevätkumpu

Kuva 11. Varhaiskasvatus Läntinen: Eestinmäki, Gammelbacka, Hornhattula, Metsätähti

Kuva 12. Varhaiskasvatus Läntinen: Kaarenkylä, Hinthaara, Kulloo, Ylä-Haikkoo

5.3 Kiinteistöjen tekninen nykytila

Tässä luvussa on esitetty Porvoon päiväkotien laajuudet, rakennusvuodet, kuntoluokat sekä omistusmuodot. Kuntoluokka kuvaa rakennuksen nykyarvoa suhteessa uuteen vastaavaan rakennukseen (100 = uusi rakennus). Porvoon tavoitteelliseksi kuntoluokaksi kiinteistökannalle on asetettu 70 %. Laskennallinen peruskorjaustarve saavutetaan 60 % kuntoluokituksen kohdalla.

Porvoossa on elinkaarikohteita, joiden ylläpidosta vastaa elinkaaripalvelun tuottaja. Elinkaarikohteilla on vastaavat tavoitteet kuin Porvoon omilla kohteilla. Palvelun tuottaja huolehtii kohteen ylläpidosta ja kunnosta, ja sopimuksen mukaista toimintaa valvotaan elinkaarikohteiden ohjausryhmän kesken 3-4 kertaa vuodessa.

Taulukko 8: Päiväkotien tekniset tiedot, tilanne keväällä 2024

Päiväkoti	Laajuus	Rak. vuosi	Kunto-luokka	Omistus-muoto	Lisätiedot
Puistopäiväkoti, päärakennus	792 hum2	1890	34	Oma tila	Meritullin päiväkotikorvaa
Puistopäiväkoti, Rauhankadun toimipaikka	420 hum2	1940	-	Vuokra	Meritullin päiväkotikorvaa
Kuutamopolun päiväkotikoti	606 hum2	1995	81	Oma tila	Kuutamopolun päiväkodin toiminta sijoittuu Huhtisen koulun alakertaan.
Huhtisen päiväkotikoti (väistötiloissa Huhtisentie 7)	303 + 272 hum2	2021, 2022	-	Vuokra	Väistötila. Uusi päiväkotikoti valmistuu 8/2025
Huvikummun päiväkotikoti (uusi)	623 hum2	1900	34	Oma tila	Siirtyy Huhtisen päiväkotiin 8/2025
Huvikummun päiväkotikoti (vanha)	175 hum2	1900	35	Oma tila	Avoimen varhaiskasvatuksen tila.
Epoon päiväkotikoti	381 hum2	1950/1982	65	Oma tila	
Omenatarhan päiväkotikoti	1 321 hum2	-	-	Elinkaari	
Mäntykummun päiväkotikoti	1 775 hum2	2017	90	Oma tila	
Kevätuulen päiväkotikoti	922 hum2	2003	81	Oma tila	Samassa rakennuksessa neuvola, esiopetus Kantele-talossa
Toukuvuoren päiväkotikoti	1 435 hum2	2017	90	Elinkaari	Vuoropäiväkoti
Hornhattulan päiväkotikoti	1 303 hum2	2008	91	Oma tila	
Päiväkoti Metsätähti / Skogsstjärnans daghem	2 116 hum2	2021	97	Oma tila	Kaksikielinen, esiopetus Strömborgska skolan

Eestinmäen päiväkotii, osat 1-3	1 844 hum2	1992, 2015	68, 86	Oma tila	Osa 1 korvataan uudisrakennuksella, osan 2 peruskorjaus valmistuu 10/2025
Päiväkoti Helmi	1 208 hum2	2018	-	Elinkaari	Kielikylypy-päiväkoti
Gammelbackan päiväkotii / päärakennus	1 250 hum2	2017	90	Oma tila	Samassa rakennuksessa neuvola.
Gammelbackan päiväkotii / Pääskytie	376 + 261 hum2	2023, 2024	-	Oma tila	Väliaikainen väistötila 31.5.2024 saakka
Gammelbackan päiväkotii / Opintie	445 hum2	2024	-	Vuokra	Väliaikainen tila
Kaarenkylän päiväkotii	310 + 340 hum2	2004 / 1900	33	Oma tila	Käyttö päättyy 7/2024
Hinthaaran päiväkotii	1 360 hum2	-	-	Elinkaari	
Ylä-Haikkoon päiväkotii	1 329 hum2	-	-	Elinkaari	
Kulloon päiväkotii	1 139 hum2	2009	79	Oma tila	
Ylä-Haikkoon päiväkotii	284 hum2	2018	90	Oma tila	Esiopetus Tolkkisten koulu
Sagobackens daghem	1 210 hum2	1991	90	Oma tila	Esiopetus Kvarnbackens skola
Sagobackens, Tussilagon	-	-	-	Vuokra	Väliaikainen tila
Bjurböle daghem, uudisrakennus	789 hum2	2024	100	Oma tila	
Haikobrinks daghem	1 216 hum2	1990/1998	70	Oma tila	Esiopetus Eklöfska skolan

Puistopäiväkodin päärakennus on huonokuntoinen. Suosituksena on, että päärakennuksen tilalle pitäisi tulla uusi rakennus vuoteen 2027 mennessä. Puistopäiväkodin Rauhankadun toimipaikka sijoittuu vanhaan kivirakennukseen, jonka käyttäminen on tarkoitus lopettaa. Meritullin päiväkotii valmistuu vuonna 2029, joka tulee korvaamaan Puistopäiväkodin rakennukset.

Solhemin yksityinen päiväkotito on vanha rakennus ja on mahdollista, ettei toiminta jatku Solhemissa enää kovin pitkään. Solhem on toiminut ostopalvelupäiväkotina 1980-luvulta lähtien.

5.4 Palveluverkosta tehdyt päätökset

Palveluverkon kehittämisestä on tehty varhaiskasvatuksen osalta seuraavia suunnitelmia ja päätöksiä:

- Bjurbölen päiväkodin uudisrakennus, käyttöönotto 2/2024
 - Korvaava tila, ei lisää ryhmiä
- Hinthaaran sivistyskeskuksen esiopetusryhmille suunnitellut tilat esiopetuksen käyttöön 8/2024.
 - Päiväkotiin vapautuu tilat yhdelle ryhmälle.
- Gammelbackan koulukeskus, käyttöönotto 8/2028
 - Tilat kolmelle esiopetusryhmälle
 - Kolme esiopetusryhmää siirtyy koululle Gammelbackan päiväkodin tilapäistiloista sekä Eestinmäen päiväkodista 8/2028
- Gammelbackan päiväkotito / Opintien tilapäistilat – 2 uutta moduulia 8/2024
 - Esiopetusryhmät Pääskytien koululla kevät 2024
 - Opintien tilapäistilat suljetaan, kun Gammelbackan uusi koulu valmistuu 8/2028
- Huhtisen päiväkotito – käyttöönotto 8/2025
 - 10 ryhmää
 - Korvaa: Huhtisen päiväkotito (4 ryhmää), väistötiloissa 1/2023 – 7/2025
 - Korvaa: Huvikummun päiväkotito (3 ryhmää) sekä tilapäistilat Niittykello (1) ja Tussilagon (1)
 - Yksi uusi ryhmä
- Eestinmäen päiväkodin perusrakennus, rakennusaika 8/2024 – 10/2025
 - Kaksi ryhmätilaa ollut suljettuna alkaen 8/2021, päiväkodilla 6 ryhmää
 - Rakennushankkeen aikana väistötilat 8 ryhmälle, hankkeen jälkeen Eestinmäen päiväkodissa 8 ryhmää
 - Rakennushankkeen valmistuttua väistötiloista luovutaan
- Sagobackens daghem / Kvarnbackens skolan laajennus
 - Tilat kolmelle esiopetusryhmälle 8/2025 alkaen
 - 8/2022 alkaen kaksi esiopetusryhmää tilapäistiloissa Kvarnbacken skolanilla, yksi ryhmä Satumäen päiväkodissa
 - Kun laajennus valmis, Satumäen päiväkotiin vapautuu tilat yhdelle ryhmälle
- Meritullin päiväkotito, valmistuu 2029–2030

- Tilat 10 ryhmälle
- Korvaa: Puistopäiväkoti (3 ryhmää)
- Korvaa: Ruusupuiston tilapäistilat (6 ryhmää)
- Läntisen Puistotien rakentamisesta johtuva tarve 2-3 ryhmää
- Omenatarhan ja keskustan alueen lisätila
 - Ruusupuiston tilapäistilat, 6 ryhmää alkaen 10/2024
 - 3 ryhmää siirtyy Meritulliin 2029-2030
 - 3 ryhmää siirtyy Omenatarhan uusiin tiloihin 2029
- Omenatarhan päiväkodin mahdollinen laajentaminen 4 ryhmällä 2029
- Kaarenkylän päiväkotia, suljetaan
 - Päiväkotiryhmä siirretään Jokilaakson koulun tiloihin 8/2024
- Avoimet varhaiskasvatuspalvelut – toimitila länsirannalle
 - Kun uusi toimitila valmis, Perhetupa Ilona suljetaan. Perhepaikka Famili suljettu 1/2021.

5.5 Kiinteistöjen taloudellinen nykytila

Tässä luvussa on esitetty Porvoon päiväkotien taloudellinen nykytila vuosikustannusten kautta. Taloudelliset tarkastelut on tehty yksiköittäin, ei rakennuksittain. Taloudellisessa arvioinnissa ei ole otettu huomioon yksityisiä päiväkoteja ja perhepäivähoitopaikkoja. Taloudellisten tarkasteluiden lähtötietona on käytetty vuoden 2023 tilinpäätöstietoja. Näiden ollessa vain yhden vuoden tieto, ovat esitetyt luvut ainoastaan suuntaa antavat pitkän aikavälin kustannuksista. Yksiköiden kustannusrakenne voi vaihdella vuosittain monista syistä, kuten täyttöaste, päiväkodin tekninen kunto ja kohteeseen viime aikoina tehdyt investoinnit. Yksityisissä päiväkodeissa on yhteensä 256 lasta ja perhepäivähoidossa 56 lasta.

Taloudellisen nykytilan arvioinnissa on otettu huomioon:

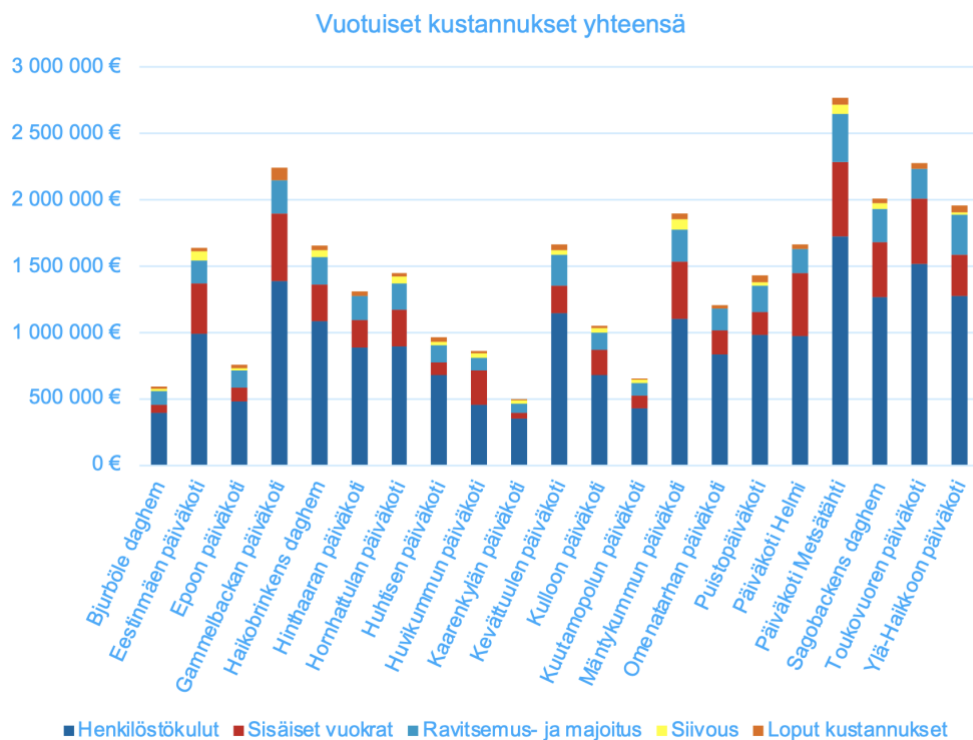
- Henkilöstökulut
- Palvelujen ostot
- Aineet, tarvikkeet ja tavarat
- Siivouspalvelut
- Ravitsemus- ja majoituspalvelut
- Vuokrat
- Muut toimintakulut
- Kuljetukset
- Mahdolliset toimintatuotot

Päiväkotien vuotuiset kustannukset on laskettu edellä mainittujen kulujen summana (Taulukko 9 ja Kuvaaja 3). Kustannusten summat on pyöristetty tuhansien tarkkuudelle. Päiväkotien vuotuisen kustannusten keskiarvo lasta kohden on noin 14 100 €. Keskiarvoa pienemmät vuotuiset kustannukset on merkitty vihreällä ja keskiarvoa suuremmat kustannukset punaisella.

Taulukko 9: Päiväkotien vuotuiset kustannukset ja vuotuiset kustannukset per lapsi, tilinpäätöstietojen 2023 mukaan

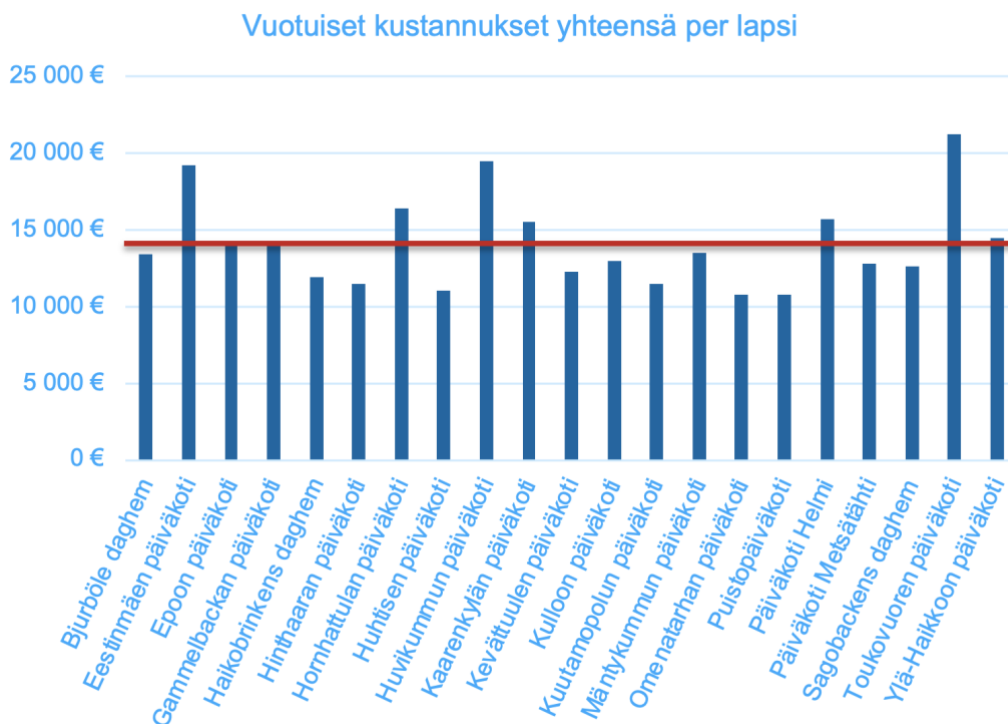
Päiväkoti	Lasten määrä	Vuotuiset kustannukset yhteensä	Vuotuiset kustannukset per lapsi	Lisätietoja
Bjurböle daghem	44	590 000	13 400	
Eestinmäen päiväkoti	85	1 637 000	19 300	
Epoon päiväkoti	53	755 000	14 300	
Gammelbackan päiväkoti	161	2 245 000	13 900	Preventio elinkaari
Haikobrinksens daghem	139	1 652 000	11 900	
Hinthaaran päiväkoti	114	1 305 000	11 500	Elinkaari
Hornhattulan päiväkoti	88	1 444 000	16 400	
Huhtisen päiväkoti	87	963 000	11 100	Parakit Vuokratila
Huvikummun päiväkoti	44	856 000	19 500	
Kaarenkylän päiväkoti	32	497 000	15 500	
Kevätkuulen päiväkoti	136	1 665 000	12 200	
Kulloon päiväkoti	81	1 050 000	13 000	
Kuutamopolun päiväkoti	57	655 000	11 500	
Mäntykummun päiväkoti	140	1 896 000	13 500	
Omenatarhan päiväkoti	112	1 206 000	10 800	Elinkaari
Puistopäiväkoti	132	1 428 000	10 800	Rauhankadun toimipiste vuokratila
Päiväkoti Helmi	106	1 665 000	15 700	Elinkaari
Päiväkoti Metsätähti	216	2 768 000	12 800	
Sagobackens daghem	159	2 012 000	12 700	
Toukovuoren päiväkoti	107	2 275 000	21 300	Elinkaari
Ylä-Haikkoon päiväkoti	135	1 954 000	14 500	Elinkaari
Päiväkotien vuotuisen kustannusten keskiarvo per lapsi			14 100	

Päiväkotien suurimpia kustannuseriä ovat henkilöstökulut, sisäiset vuokrat, ravitsemus- ja majoituspalvelut ja siivouspalvelut. Henkilöstökulut sisältävät myös hallinnollisia henkilöstökuluja, joista suhteellinen osuus on vyörytetty yksiköille. Elinkaaripäiväkodeissa ei ole eriteltyä siivouskustannuksia, vaan ne kuuluvat vuokraan (pl. Ylä-Haikkoossa Opintien rakennuksen siivouskustannus). Loput kustannukset koostuvat palvelujen ostoista, aineista, tarvikkeista ja tavaroista, muista vuokrista, muista toimintakuluista ja kuljetuksista. Palveluverkkosuunnittelun periaate käyttötalouden kohdistumisesta on toteutunut vuonna 2023; palvelujen järjestämisen käyttötaloudesta vähintään puolet kohdistuu ydintehtävään eli kasvun, opetuksen ja tuen henkilöstömenoihin.

Kuvaaja 3. Päiväkotien vuotuiset kustannukset yhteensä, tilinpäätöstietojen 2023 mukaan

Vuotuisten kokonaiskustannusten lisäksi myös henkilöstökustannukset, sisäiset vuokrat, ravitsemus- ja majoituspalveluiden ja siivouspalveluiden vuotuiset kustannukset on kuvattu yksikkökohtaisesti oppilasta kohden (Liite 7). Kustannuksissa on otettu huomioon mahdolliset toimintatuotot.

Kuvaaja 4. Päiväkotien vuotuiset kustannukset per lapsi ja keskiarvo, tilinpäätöstietojen 2023 mukaan

Keskiarvoa suuremmat kokonaiskustannukset lasta kohden ovat kohteissa Eestinmäen päiväkoti, Huvikummun päiväkoti ja Toukovuoren päiväkoti. Toukovuoren päiväkoti on vuoropäiväkoti, mikä nostaa sen kustannustasoa sekä osaltaan myös vuotuista keskiarvoa lasta kohti.

Vuotuisten henkilöstökustannusten keskiarvo per lapsi on noin 9 000 €. Keskiarvoa suuremmat kustannukset Eestinmäen, Toukovuoren ja Kaarenkylän päiväkodeissa.

Vuotuisten sisäisten vuokrakustannusten keskiarvo per lapsi on noin 2 600 €. Keskiarvoa suuremmat kustannukset Eestinmäen, Toukovuoren, Huvikummun ja Helmen päiväkodeissa.

Vuotuisten siivouskustannusten keskiarvo per lapsi on noin 350 €. Keskiarvoa suuremmat kustannukset Eestinmäen, Kaarenkylän ja Huvikummun päiväkodeissa.

Vuotuisten ravitsemus- ja majoituskustannusten keskiarvo per lapsi on noin 1 800 €. Keskiarvoa suuremmat kustannukset Bjurbölen, Epoon, Huvikummun ja Ylä-Haikkoon päiväkodeissa.

5.6 Johtopäätökset nykytilasta

Noin puolessa nykyisistä päiväkodeista on tällä hetkellä lapsia enemmän, kuin päiväkodin kapasiteetti sallisi. Vapaata kapasiteettia ei ole merkittävästi missään päiväkodeissa, ja lisätiloja on käytössä useammassa kohteessa. Lisäksi on ennustettu, että varhaiskasvatuspaikkojen tarve tulee lisääntymään tulevaisuudessa. Tarpeeseen on todennäköisesti vastattava palvelukapasiteettia lisäämällä, esimerkiksi uudispäiväkoteihin investoimalla.

Varhaiskasvatuksen rakennukset ovat pääosin hyvässä tai tyydyttävässä kunnossa. On kuitenkin myös muutamia kohteita, jotka ovat välttävässä tai heikossa kunnossa. Näiden kohteiden korjaaminen tai toiminnan siirtäminen muihin rakennuksiin tulee kyseeseen lähitulevaisuudessa. Rakennuskantaa tulee ylläpitää tavanomaisesti peruskorjauksin sekä pienemmin ylläpitokorjaustoimenpitein.

Vuotuisten kustannusten keskiarvo lasta kohden on noin 14 100 €. Suuremmilla kustannuksilla erottuvat etenkin pienemmät, alle sadan lapsen yksiköt, sekä suurin osa elinkaarikohteista. Toisaalta muutamassa alle sadan lapsen yksikössä kustannukset ovat alle keskiarvon. Tarkemmat syyt kustannustasojen taustasyille tulee selvittää seuraavissa selvitysvaiheissa skenaariotyön tueksi. Lisäksi käyttökustannuksista tehdään vertailut verrokkikaupunkien vastaaviin kustannuksiin.

6 SELVITYKSEN SEURAAVAT VAIHEET

Selvityksen toisessa vaiheessa kuvataan palveluverkkoskenaariot. Skenaariotyöskentelyssä lasketaan nykyinen palvelukapasiteetti ja verrataan sitä palvelutarpeen kehitykseen. Aluksi muodostetaan perusskenaario nykytilatietojen perusteella, ja tehdään analyysi ja esitys palvelutilojen keskittämisen- ja kehittämistarpeista sekä vapaasta kapasiteetista. Perusskenaario ei sisällä palvelutarpeen muutoksiin vastaavia investointeja. Seuraavana tutkitaan ja kuvataan alustavat palveluverkon kehittämisehdot, joista potentiaalisimmat valitaan tarkempaan analysointiin.

Kolmannessa työvaiheessa valittuja skenaarioita vertaillaan ja optimoidaan valituilla muuttujilla sekä kaupungin palautteen pohjalta. Esimerkiksi arvioidaan erilaisten palveluverkkojen vaikutus kiinteistömarkkinoihin ja -kustannuksiin kaavoituksen tarpeet huomioiden. Palveluverkkoskenaarioissa tarvittaville investoinneille tehdään alustavat tilamitoitukset Porvoon suunnitteluohjeiden mukaisesti sekä kustannuslaskennat. Kiinteistöjen investointiohjelmat päivitetään karkeasti skenaarioittain. Lopputuloksena syntyy raportointi ja laskelmat kolmesta skenaariosta.

Neljännessä työvaiheessa tulokset raportoidaan ja raportointia kehitetään yhdessä selvityksen ohjausryhmän kanssa. Lopputuloksena syntyy valmis palveluverkkosuunnitelma, jota voidaan esitellä päättäjille ja kuntalaisille, sisältäen ehdotuksen valittavaksi skenaarioksi.

LIITTEET

Liite 1. Palveluverkkosuunnittelu, periaatteet, Porvoon kaupunki. FCG Finnish Consulting Group Oy, 19.3.2024.

Liite 2. Päiväkoti- ja kouluhankkeet 2012-2022

Liite 3. Maaseutu- ja saaristoalueilla asuvien lasten sivistyksellisten ja sosiaalisten oikeuksien toteutuminen kouluverkon muutoksissa ja muutosten vaikutukset alueiden elinvoimaan. Kansallinen koulutuksen arviointikeskus, julkaisut 29:2022.

Liite 4. Lapsivaikutusten arviointimalli 2022. Porvoon kaupunki.

Liite 5. Itä-Uudenmaan väestönkehityksen tulevaisuudenkuvat. MDI, 22.9.2023

Liite 6. Perusopetuksen ja kouluverkon tulevaisuudennäkymiä. OPH 2020

Liite 7. Taloudelliset tarkastelut